

บทที่ ๑

บทนำ

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๖ โดยการผลักดันของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (นายชวน หลีกภัย) เป็นกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม มีภารกิจหน้าที่ในการให้บริการประชาชนทั้งด้านแรงงานและสวัสดิการสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกกลุ่มทุกวัยตั้งแต่เด็กจนถึงคนชราโดยคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของประชาชนที่พึงได้รับจากภาครัฐ มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบปฏิบัติงาน ดังนี้

กรมประชาสงเคราะห์

ให้บริการสงเคราะห์และจัดสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส ได้แก่ เด็ก สตรีบางประเภท คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ประสบสาธารณภัย ครอบครัวผู้ด้อยโอกาสทางสังคม ชาวเขา และผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาเอดส์ โดยใช้กฎหมายต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ ดังนี้

- พระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กนางจำพวก พ.ศ. ๒๕๗๙
แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดการฝึกและอบรมเด็กนางจำพวก (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๑
- พระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ๒๕๘๔
- พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗
- พระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑
- พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓
- พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙
- พระราชบัญญัติมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๐
- พระราชบัญญัติการฉาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗
- ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๔ พ.ศ. ๒๕๑๕ (ว่าด้วยการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

พัฒนาฝีมือแรงงานใหม่ แรงงานในระบบการจ้างงาน และแรงงานที่ถูกเลิกจ้าง ว่างงาน โดยใช้กฎหมายต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ ดังนี้

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการฝึกอาชีพ พ.ศ. ๒๕๓๗
- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติจัดหางาน และคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ หมวด ๓ ทวิ ว่าด้วย สถานทดสอบฝีมือ

กรมการจัดหางาน

มีภาระกิจหลักที่สำคัญ ดังนี้

1. ให้บริการจัดหางานในประเทศเพื่อส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานได้มีงานทำ มีรายได้ที่เหมาะสม รับรู้ข่าวสารตลาดแรงงาน ลดปัญหาการว่างงาน การขาดแคลนแรงงาน
2. บริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ โดยกำกับดูแลการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานในต่างประเทศตลอดจนคุ้มครองสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้แรงงานไทยได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรม มีสภาพความเป็นอยู่และสภาพการทำงานที่เหมาะสม
3. ควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว โดยดูแลตรวจสอบ และควบคุมการทำงานของคนต่างด้าว
4. บริการแนะแนวอาชีพให้นักเรียน นักศึกษา ผู้อยู่ในวัยทำงานและผู้ที่กำลังเข้าสู่ตลาดแรงงานได้มีความรู้และทราบความถนัดในการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล
5. ให้การคุ้มครองคนหางาน เพื่อป้องกันมิให้คนหางานถูกหลอกลวงถูกเอารัดเอาเปรียบจากบริษัทจัดหางาน หรือผู้เป็นนายหน้าจัดหางาน

ทั้งนี้ โดยใช้กฎหมายต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ ดังนี้

- พระราชบัญญัติสงเคราะห์อาชีพแก่คนไทย พ.ศ. ๒๕๔๔
- พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑
- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คุ้มครองสิทธิประโยชน์ให้แก่แรงงานด้านค่าจ้าง สวัสดิการและความปลอดภัยในการทำงาน โดยใช้กฎหมายต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ ดังนี้

- พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๖ ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติฉบับที่ ๕๔ และพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔
- พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๓
- พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.๒๕๔๑

สำนักงานประกันสังคม

ดูแลและให้สิทธิประโยชน์แก่คนงาน กรณีเจ็บป่วย ทั้งเนื่องจากการทำงาน และมีไข้เนื่องจากการทำงาน โดยมีกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม โดยใช้กฎหมายต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ ดังนี้

- พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.๒๕๓๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกันสังคม(ฉบับที่ ๒)พ.ศ.๒๕๓๗ พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๒
- พระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ.๒๕๓๗

บทที่ ๒

สาเหตุและที่มาของการอุทธรณ์

สาเหตุและที่มาของการอุทธรณ์ โดยทั่วไป เกิดจากบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งส่วนราชการต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมใช้ในการปฏิบัติงาน โดยบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ ขั้นตอนการทำงานของเจ้าหน้าที่ ควบคุม กำกับ การดูแล ผู้อยู่ในบังคับของกฎหมายนั้น ๆ ให้ปฏิบัติเป็นไปตามที่กฎหมาย นั้น ๆ กำหนด หากมีการฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามให้ถูกต้อง ก็จะมีการกำหนดสภาพบังคับ กล่าวคือ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ผู้รักษาการ ตามกฎหมายนั้น ๆ ระวัง เพิกถอน ยกเลิกสิทธิต่าง ๆ ของบุคคลผู้ฝ่าฝืน ในขณะที่เดียวกัน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ที่อาจจะใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือ ใช้ดุลยพินิจไม่ ถูกต้อง ก็เปิดโอกาสให้ผู้ได้รับผลร้ายจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ ตรวจสอบ ท้วงติง ขอให้ทบทวนการใช้อำนาจ โดยสามารถนำกรณีพิพาทอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคม หรือปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาวินิจฉัย สั่งการ อีกครั้ง เป็นการลดการใช้สิทธิทางศาลสถิตยุติธรรม โดยการ ใช้ กระบวนการตามกฎหมายของฝ่ายบริหาร

ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ผู้ได้รับ ผลร้ายอุทธรณ์ได้ตามกฎหมายในกรณีต่าง ๆ ซึ่งจะอธิบายพอสังเขป ดังนี้

- พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗

พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗ บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองผู้ที่อยู่ใน ระหว่างการศึกษาและพักอาศัยในหอพักของเอกชน และความคุ้มครองการจัดตั้งหอพักของเอกชน ซึ่งโดยทั่วไปเจ้าของหอพักมักจะดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ในการค้ามากกว่าจะคำนึงถึง สวัสดิภาพของผู้พักอาศัย อันอาจก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อย ผิดศีลธรรมอันดีหรือเป็นภัย ต่อประเทศชาติ พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญพอสังเขป ดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ตั้งหอพัก
- (๒) นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก
- (๓) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก
- (๔) นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก

ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ภายในสามสิบวัน ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติใน มาตรา ๑๓ มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ.๒๕๐๗ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือนายทะเบียนแจ้งการไม่อนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือนายทะเบียนแจ้งการไม่อนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

๒. นิยามศัพท์

- (๑) "หอพัก" หมายความว่า สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้พักตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) "ผู้พัก" หมายความว่า ผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวงและเข้าอยู่ในหอพักโดยให้ทรัพย์สินตอบแทน
- (๓) "เจ้าของหอพัก" หมายความว่า บุคคลซึ่งเป็นเจ้าของกิจการหอพัก
- (๔) "ผู้จัดการหอพัก" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินกิจการหอพัก
- (๕) "นายทะเบียน" ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี หมายความว่า อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ในจังหวัดอื่นหมายความว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดแห่งท้องที่ที่หอพักตั้งอยู่
- (๖) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓. หอพักที่อยู่ในความควบคุมคือ

- (๑) เป็นสถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อรับผู้พักตั้งแต่ ๕ คนขึ้นไป
- (๒) ผู้พักอยู่ในหอพักโดยให้ทรัพย์สินตอบแทน
- (๓) ผู้พักเป็นผู้ซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษา โดยไม่รวมถึงหอพักของโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษาหรือโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งต้องอยู่ในบริเวณของโรงเรียนและรับเฉพาะนักเรียนของโรงเรียนนั้นเข้าพัก
- (๔) ไม่ใช่หอพักของกระทรวง ทบวง กรม

๔. การตั้งหอพักและการจัดการหอพัก จะต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนคือ อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ในกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดต่าง ๆ ภายในเงื่อนไข ดังนี้

- (๑) ผู้ขออนุญาตตั้งหอพักจะต้องเป็นเจ้าของหอพัก การดำเนินการหอพักจะต้องมีผู้จัดการหอพักซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าของหอพัก และเจ้าของหอพัก ผู้จัดการหอพักต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนหากฝ่าฝืนมีโทษทางอาญา
- (๒) เจ้าของหอพักและผู้จัดการหอพักจะต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด ใบอนุญาตตั้งหอพักและจัดการหอพักใช้ได้ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่อนุญาต
- (๓) เจ้าของหอพักและผู้จัดการหอพักจะต้องแสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย หากฝ่าฝืนมีโทษทางอาญา

๕. หอพักมี ๒ ประเภท คือ หอพักชายและหอพักหญิง โดยจะต้องมีป้ายคำว่า "หอพัก" ชื่อหอพักแสดงไว้ในที่เปิดเผย และหอพักต้องมีสมุดทะเบียนผู้พักตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนหอพักต้องมีสภาพถูกสุขลักษณะด้วย

๖. อำนาจหน้าที่นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ

- (๑) นายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในหอพักในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจตราควบคุมการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ในกรณีจำเป็นก็มีอำนาจเข้าไปตรวจได้ทุกเวลา

- (๒) นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าหน้าที่ของหอพักหรือผู้จัดการหอพักจัดการหรือแก้ไขหอพัก หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด
- (๓) นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าควบคุมหอพักหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ถ้าเจ้าของหอพักหรือผู้จัดการหอพักไม่ปฏิบัติการตามคำสั่งนายทะเบียนหรือขาดคุณสมบัติ หรือดำเนินการหอพักเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยศีลธรรมอันดี หรือเป็นภัยต่อประเทศชาติ

- พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓

เดิมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม เกิดขึ้นระหว่างเครือญาติและผู้รู้จักคุ้นเคย ; ต่อมาได้แพร่ขยายออกไปสู่บุคคลภายนอกทั้งคนไทยและต่างประเทศ จึงต้องกำหนดเงื่อนไขการรับบุตรบุญธรรมเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็ก ป้องกันการค้าเด็กในรูปของการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และคุ้มครองประโยชน์ของบิดามารดาของเด็ก ตลอดจนผู้ขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พระราชบัญญัตินี้กำหนดขึ้นตอนต่าง ๆ ก่อนอนุญาตให้ไปจดทะเบียนรับเป็นเด็กบุตรบุญธรรม พอสรุปได้ดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตให้ดำเนินการ เพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
- (๒) อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ดำเนินการ เพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม

ให้องค์การดังกล่าวที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาต หรือ องค์การที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตฯ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแล้วแต่กรณีเป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้เป็นไปตามสิทธิในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๘ ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาตให้องค์การสวัสดิภาพเด็กได้รับอนุญาต ตามมาตรา ๗ ให้อธิบดีแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลไปยังองค์การสวัสดิภาพเด็ก นั้นโดยไม่ชักช้า องค์การสวัสดิภาพเด็กมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีองค์การสวัสดิภาพเด็ก ซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๗ แล้วฝ่าฝืน เงื่อนไขในการอนุญาต หรือกระทำการเป็นภัยต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของ ประชาชน หรือต่อสวัสดิภาพเด็ก อธิบดีมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตได้ และนำความในวรรค หนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. นิยามศัพท์

- (๑) "เด็ก" หมายความว่า ผู้เยาว์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
- (๒) "องค์การสวัสดิภาพเด็ก" หมายความว่า มูลนิธิ สมาคม หรือองค์การ ที่ก่อตั้งตามกฎหมายโดยมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์เด็กและ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
- (๓) "ศาล" หมายความว่า ศาลคดีเด็กและเยาวชนตามกฎหมายว่าด้วย การจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน หรือศาลจังหวัดในท้องที่ที่ไม่มีศาล เด็กและเยาวชน
- (๔) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้
- (๕) "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์
- (๖) "คณะกรรมการฯ" หมายความว่า คณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตร บุญธรรม

๓. การดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมมิได้เฉพาะกรม ประชาสงเคราะห์ หรือส่วนราชการที่กรมประชาสงเคราะห์มอบหมาย หรือองค์การสวัสดิ ภาพเด็กที่ได้รับอนุญาต

๔. ให้มีคณะกรรมการการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม มีอำนาจหน้าที่ออก ระเบียบข้อบังคับและวิธีปฏิบัติ มีมติในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พิจารณาปัญหาและให้ คำแนะนำในเรื่องการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม โดยมีศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ในกรมประชาสงเคราะห์ ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

๕. ผู้ประสงค์จะขอรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ถ้ามีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ หรือต่างประเทศให้ยื่นคำขอต่ออธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ ส่วนในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ และความเหมาะสมของผู้ขอแล้ว ให้อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์หรือผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ พิจารณาว่าการให้รับเด็กไปทดลองเลี้ยงดูหรือไม่

ถ้ามีคำสั่งว่าไม่ควรนำเด็กไปทดลองเลี้ยงดู ผู้ขออาจอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลได้ โดยคำสั่งศาลชั้นต้นเป็นที่สุด

ถ้ามีคำสั่งว่าให้ทดลองเลี้ยงดู ให้ผู้ขอรับเด็กไปทดลองเลี้ยงไม่น้อยกว่าหกเดือน อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ๆ อาจมีคำสั่งให้เลิกการทดลองเลี้ยงดูได้ ถ้าผู้ขอไม่เหมาะสมที่จะรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม ผู้ขออาจอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลได้ โดยคำสั่งศาลชั้นต้นเป็นที่สุด

เมื่อทดลองเลี้ยงดูครบกำหนดแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ถ้าคณะกรรมการสั่งอนุมัติให้ผู้ขอไปจดทะเบียนตามกฎหมาย ถ้าไม่อนุมัติผู้ขออุทธรณ์คำสั่งต่อศาลได้ คำสั่งศาลชั้นต้นเป็นที่สุด

ในส่วนขององค์การสวัสดิภาพเด็กในที่นี้ หมายถึง มูลนิธิ สมาคม หรือองค์การที่ตั้งขึ้นตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์เด็กและปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม หากมูลนิธิ สมาคมหรือองค์การดังกล่าวข้างต้นประสงค์จะดำเนินการให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม จะต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์

- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๔

ด้วยปรากฏว่าผู้ค้าประเวณี โดยทั่วไปมักจะเป็นผู้ซึ่งด้อยสติปัญญาและการศึกษา จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ กล่าวคือ ควรได้รับการอบรม ฟันฟูจิตใจ การบำบัดรักษาโรค การฝึกอบรมและพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิต ไปพร้อม ๆ กับการปราบปรามการค้าประเวณี และกำหนดบทลงโทษผู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีบุคคลผู้แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี ตลอดจนกำหนดความผิดในการโฆษณา ชักชวน หรือแนะนำต่อสื่อมวลชนในการค้าประเวณี พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ.๒๕๓๔ มีสาระสำคัญในเรื่องดังกล่าวพอสรุปได้ดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ไม่อนุญาตให้ตั้งสถานแรกรับ
- (๒) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ไม่อนุญาตให้ตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ
- (๓) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์สั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานแรกรับ
- (๔) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์สั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ

ผู้ขออนุญาต หรือ ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตสามารถอุทธรณ์คำสั่งอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ ตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งบัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๗ เมื่ออธิบดีอนุญาตให้ตั้งสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพแล้วให้ดำเนินการตามมาตรา ๒๘

ในกรณีที่อธิบดีไม่อนุญาต ให้ผู้ขออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุดท้าย

มาตรา ๓๐ มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นที่ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๒๖ ซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๒๘ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีเป็นหนังสือภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต และในระหว่างรอการวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้ดำเนินการต่อไปได้

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีเป็นที่สุดท้าย

๒. นิยามศัพท์

(๑) "การค้าประเวณี" หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเรา หรือ การยอมรับการกระทำอื่นใด หรือกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ใน การ marital ของผู้อื่นอันเป็นการสำส่อนเพื่อสินจ้างหรือประโยชน์อื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

(๒) "สถานการค้าประเวณี" หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้เพื่อการค้าประเวณีหรือยอมให้มีการค้าประเวณี และให้หมายความรวมถึงสถานที่ที่ใช้ในการติดต่อหรือจัดหาบุคคลอื่นเพื่อกระทำการค้าประเวณีด้วย

- (๓) "สถานแรกรับ" หมายความว่า สถานที่ที่ทางราชการจัดให้มีขึ้นหรือสถานที่ที่มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อรับผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อพิจารณาวิธีการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล
- (๔) "สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ" หมายความว่า สถานที่ที่ทางราชการจัดให้มีขึ้น หรือสถานที่ที่มูลนิธิ สมาคม หรือสถาบันอื่นจัดตั้งขึ้นเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพและพัฒนาอาชีพแก่ผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) "การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ" หมายความว่า การอบรมฟื้นฟูจิตใจ การบำบัดรักษาโรค การฝึกอบรมและการพัฒนาอาชีพ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต
- (๖) "กรรมการ" หมายความว่า กรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพหรือกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี
- (๗) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๘) "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์
- (๙) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
๓. การดำเนินการคุ้มครองและการพัฒนาอาชีพ มีดังนี้
- (๑) ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. ประกอบด้วยปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเป็นประธาน กรรมการและกรรมการอื่น ๆ โดยมีหน้าที่ในการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพของผู้ค้าประเวณี
- (๒) ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า ก.ค.อ. จังหวัด โดยมีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างภาครัฐและเอกชน และเสนอแนะต่อ ก.ค.อ.
- (๓) ให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพในกรมประชาสงเคราะห์ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของ ก.ค.อ.

- (๔) ให้มีสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ กล่าวคือ
- (ก) สถานแรกรับ คือ สถานที่ราชการหรือเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ให้จัดตั้งขึ้น เพื่อพิจารณาวิธีการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมสำหรับแต่ละบุคคล มีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน และพิจารณาจัดส่งตัวไปยังสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ บุคคลที่จะถูกส่งตัวมาสถานแรกรับ คือ
- ผู้กระทำความผิด ตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ ที่อายุไม่เกิน ๑๘ ปี และเกินกว่า ๑๘ ปี แต่สมัครใจ เมื่อพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบปรับแล้วส่งมา
  - ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๗ ที่อายุไม่เกิน ๑๘ ปี และเกินกว่า ๑๘ ปี แต่สมัครใจ และศาลเห็นสมควรให้การคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ โดยรับเข้าสถานแรกรับ
- (ข) สถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ คือ สถานที่ราชการหรือเอกชนซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ให้จัดตั้งขึ้น เพื่อคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ แก่ผู้รับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพต่อจากสถานแรกรับมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี เมื่อครบกำหนดให้จัดส่งบุคคลนั้นกลับไปยังถิ่นที่อยู่หรือภูมิลำเนาของผู้นั้น

๕. บทกำหนดโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี

- (๑) ผู้ที่ติดต่อ ชักชวน บุคคล ตามถนนหรือสาธารณะสถาน เพื่อการค้าประเวณีอันเป็นการเปิดเผยและนำอันอายุหรือเด็ตร้อนรำคาญแก่สาธารณะชน ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท
- (๒) ผู้มีวิสัยในสถานการค้าประเวณี เพื่อการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- (๓) ผู้โฆษณาหรือรับโฆษณา ชักชวน หรือแนะนำด้วยเอกสาร สิ่งพิมพ์ เพื่อการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- (๔) ผู้กระทำชานา หรือกระทำอื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ของตนเองหรือผู้อื่น แก่บุคคลอายุกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี ในสถานการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสามปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหกหมื่นบาท

- กระทำต่อเด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงหกปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสองหมื่นบาท
- (๕) ผู้เป็นธุระจัดหาเพื่อให้บุคคลอื่นกระทำการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท
  - กระทำต่อบุคคลที่อายุเกินกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๑๘ ปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ถึง ๑๕ ปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท
  - กระทำต่อบุคคลที่อายุไม่เกิน ๑๕ ปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท
  - ถ้าการกระทำเป็นการใช้อุบายหลอกลวง ชูเชิญ ให้กำลังประทุษร้ายใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมหรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการใดระวางโทษหนักขึ้น ๑ ใน ๓ แล้วแต่กรณี
- (๖) บิดา มารดา หรือผู้ปกครองบุคคลซึ่งอายุไม่เกิน ๑๘ ปี มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจให้มีการกระทำผิดตามมาตรา ๙ วรรคสอง วรรคสาม หรือวรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท และหากรู้เห็นเป็นใจให้การค้าประเวณีพนักงานอัยการยื่นคำร้องศาลให้ถอนอำนาจปกครอง
- (๗) ผู้เป็นเจ้าของกิจการค้าประเวณี ผู้ดูแลหรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท
  - กิจการหรือสถานค้าประเวณีมีบุคคลอายุเกินกว่า ๑๕ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๘ ปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสามแสนบาท หรือมีเด็กอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาท
- (๘) ผู้ใดหน่วงเหนี่ยว กักขัง กระทำด้วยประการใดให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพหรือขู่เชิญด้วยประการใด เพื่อให้ผู้อื่นรับทำการค้าประเวณี ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สองแสนบาทถึงสี่แสนบาทถ้าการกระทำเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำ
  - ได้รับความเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต
  - ถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้สืบสนุนในการกระทำความผิด ต้องระวางโทษตามบทบัญญัตินี้ ด้วย และหากผู้กระทำความผิดหรือผู้สืบสนุนเป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับหรือสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี และปรับตั้งแต่สามแสนบาทถึงสี่แสนบาท

การควบคุมตัวผู้ต้องหา ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนหรือพิจารณาคดีของศาล อาจขอให้กรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดูแลได้

๕. พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแต่งตั้งมีอำนาจหน้าที่ ๒ ประการ คือ

- (๑) เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการในเวลากลางวันและกลางคืน เพื่อตรวจตราการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ
- (๒) นำผู้ถูกปล่อยหรือถูกบังคับให้ค้าประเวณีซึ่งยินยอมให้นำตัวไปรับการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ ส่งพนักงานสอบสวนเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินการ

พระราชบัญญัติการฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗

พระราชบัญญัติการฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗ เป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมการดำเนินกิจการของสมาคมฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) นายทะเบียนกลาง หรือ นายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณีไม่รับจดทะเบียนสมาคมการฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์
- (๒) นายทะเบียนกลาง หรือ นายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณีไม่รับจดทะเบียนข้อบังคับ หรือไม่รับจดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับสมาคมการฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์
- (๓) นายทะเบียนกลาง หรือ นายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณีมีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์
- (๔) นายทะเบียนกลาง หรือ นายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณี มีคำสั่งให้เลิกสมาคมการฉกฉวยเงินจากสงเคราะห์

ผู้จดทะเบียนสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์หรือผู้จดทะเบียนข้อบังคับสมาคม การสถาปนากิจสงเคราะห์ ผู้จดทะเบียนแก้ไขข้อบังคับสมาคมการสถาปนากิจสงเคราะห์ หรือ กรรมการของสมาคมการสถาปนากิจสงเคราะห์ที่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของ นายทะเบียนกลาง หรือ คำสั่งของนายทะเบียนประจำท้องที่นั้น ๆ เป็นหนังสือต่อปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ได้ตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๓๔ มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติการสถาปนากิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗ แล้วแต่กรณี ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑๒ ในการขอจดทะเบียนนั้น ถ้าได้ปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑ มีข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๑๔ และข้อบังคับนั้นไม่ขัดต่อ กฎหมายและวัตถุประสงค์ของการสถาปนากิจกับทั้งผู้เริ่มก่อการจัดตั้งสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ทุกคน เป็นผู้มีหลักฐานสมควรแก้วัตถุประสงค์ของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ ให้ นายทะเบียนรับจดทะเบียนได้และให้ออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนตามแบบที่กำหนดใน กฎกระทรวงให้แก่สมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์นั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า จะรับจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมิได้ ให้นายทะเบียน มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนไปยังผู้จดทะเบียนโดยมิชักช้า ผู้จดทะเบียนใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งต่อปลัดกระทรวงได้โดย ทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

มาตรา ๓๔ การประชุมใหญ่ของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ถ้าได้นัดหรือ เรียกประชุมกัน หรือได้ลงมติฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งคนใด หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เพิกถอน มติที่ประชุมใหญ่ที่เกิดขึ้นในการประชุมที่ได้เรียกหรือได้ประชุมกันหรือได้ลงมติฝ่าฝืนต่อ กฎหมาย หรือข้อบังคับของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์นั้นเสียได้ การร้องขอให้เพิกถอนมติ ของที่ประชุมใหญ่นั้น ถ้าสมาชิกเป็นผู้ร้องขอต้องร้องขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุม ใหญ่ลงมติ

ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของที่ประชุมใหญ่กรรมการของ สมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ คนหนึ่งคนใดมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อปลัดกระทรวงได้โดยทำ เป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๖ กรรมการคนหนึ่งคนใดของสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ที่นายทะเบียนสั่งเลิกตามมาตรา ๔๕ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อปลัดกระทรวง โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อ นายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งและให้นายทะเบียนส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยัง ปลัดกระทรวงโดยมิชักช้า

คำวินิจฉัยของปลัดกระทรวงให้เป็นที่สุด

๒. นิยามศัพท์

- (๑) "การสถาปนากิจสงเคราะห์" หมายความว่า กิจการที่บุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อทำการสงเคราะห์ ซึ่งกันและกันในการจัดการศพ หรือจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ตกลงเข้ากันนั้น ซึ่งถึงแก่ความตาย และมีได้ประสงค์จะหากำไรเพื่อแบ่งปันกัน
- (๒) "สมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์" หมายความว่า สมาคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อ ดำเนินกิจการสถาปนากิจสงเคราะห์
- (๓) "เงินค่าสมัคร" หมายความว่า เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม สถาปนากิจสงเคราะห์
- (๔) "เงินสงเคราะห์" หมายความว่า เงินที่สมาชิกร่วมกันออกช่วยเหลือ เป็นค่าจัดการศพหรือค่าจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของสมาชิก ซึ่งถึงแก่ความตาย รวมทั้งเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจการสมาคม สถาปนากิจสงเคราะห์
- (๕) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติ การตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) "นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนกลางสมาคมสถาปนากิจ- สงเคราะห์ หรือนายทะเบียนสมาคมสถาปนากิจสงเคราะห์ประจำท้องที่ แล้วแต่กรณี
- (๗) "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์
- (๘) "ปลัดกระทรวง" หมายความว่า ปลัดกระทรวงแรงงานและ สวัสดิการสังคม

๓. การฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ เป็นกิจการที่บุคคลหลายคนตกลงเข้ากันเพื่อทำการสงเคราะห์ซึ่งกันและกันในการจัดการศพ หรือจัดการศพและสงเคราะห์ครอบครัวของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ตกลงเข้ากันนั้น ซึ่งถึงแก่ความตายและมีได้ประสงค์จัดหาทำไรเพื่อแบ่งกัน โดยมีสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินการกิจการแทนบุคคลเหล่านั้น

๔. การดำเนินการของสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ แบ่งการดำเนินการออกเป็น ๒ รูปแบบ กล่าวคือ

- (๑) กรณีของประชาชนทั่วไปจะยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์นั้นจะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗
- (๒) กรณีของส่วนราชการ องค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่จะดำเนินการฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ จะต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ของส่วนราชการองค์การของรัฐและรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติการฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗

๕. การจัดตั้งสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์

- (๑) การขอจดทะเบียนสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ ให้เริ่มก่อนการจัดตั้งสมาคม จำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ยื่นคำขอต่อทะเบียนประจำท้องที่ หรือนายทะเบียนกลาง
- (๒) สมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียน และเมื่อได้จดทะเบียนแล้วสมาคมมีฐานะเป็นนิติบุคคล
- (๓) สมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์จะมีวัตถุประสงค์นอกการฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ไม่ได้
- (๔) การแก้ไขหรือเพิ่มเติมข้อบังคับของสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์ จะกระทำได้โดยมติของที่ประชุมใหญ่

๖. การดำเนินการกิจการสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์

- (๑) ให้สมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการของสมาคมฉกฉวยกิจการสงเคราะห์
- (๒) การตั้งกรรมการและเปลี่ยนแปลงกรรมการให้ทำได้โดยมติที่ประชุมใหญ่และต้องนำไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียน

- (๓) ห้ามมิให้สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์เก็บเงินอื่นใดจากสมาชิกนอกเหนือจากเงินค่าสมัคร เงินค่าบำรุง และเงินสงเคราะห์
- (๔) กรรมการของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างหรือเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นทำนองเดียวกันจากสมาคมแต่อาจได้รับเบี้ยประชุม ค่าพาหนะ หรือเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่นจากสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ได้ หากสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์วางระเบียบไว้ให้จ่ายได้ แต่ต้องทำโดยมติของที่ประชุมใหญ่
- (๕) ห้ามมิให้ผู้ใดชักชวน ชี้ช่อง หรือจัดการโดยวิธีใด ๆ ที่คล้ายคลึงกันให้ผู้ใดเข้าเป็นสมาชิกในสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่งยังไม่ได้จดทะเบียนโดยถูกต้องตามกฎหมาย
- (๖) ห้ามมิให้ผู้ใดชักชวน ชี้ช่อง หรือจัดการให้บุคคลเข้าเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ โดยได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่น ไม่ว่าจะเป็นสินจ้างหรือค่าใช้จ่ายอื่น

๗. การควบคุมสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์

- (๑) สมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ต้องดำเนินการดังนี้
  - ต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิกและส่งสำเนาทะเบียนสมาชิกให้แก่ นายทะเบียน
  - ต้องจัดให้มีบัญชีแสดงฐานะการเงิน
  - ต้องทำบัญชีงบดุลและส่งสำเนางบดุล
- (๒) ให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ และมีอำนาจ
  - เข้าไปในสำนักงานของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ ในเวลา ระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก
  - สั่งให้กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ส่งหรือแสดงบัญชีและเอกสารของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์
  - สอบถามกรรมการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ หรือเรียกบุคคลดังกล่าวมาเพื่อสอบถาม เพื่อแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์

๘. การเลิกสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์

สมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ ย่อมเลิกตามกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ที่ประชุมใหญ่ของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ลงมติให้เลิก
- (๒) นายทะเบียนสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์สั่งให้เลิก
- (๓) ศาลสั่งให้เลิก

๙. บทกำหนดโทษ

กำหนดโทษทางอาญาแก่สมาคมสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ที่กระทำฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการอาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๕๑๗ นี้ และกรรมการของสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนผิดด้วย

- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ (หมวด ๓ ทวิ ว่าด้วยสถานทดสอบฝีมือ)

โดยที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศส่งคนหางานเข้ารับการทดสอบฝีมือตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนดและได้เพิ่มหมวดทวิ ๓ ว่าด้วยสถานทดสอบฝีมือเพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุมการดำเนินการทดสอบฝีมือ ซึ่งกำหนดให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีสาระสำคัญดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานไม่ออกใบอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือแรงงาน
- (๒) อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานสั่งพักใช้ใบอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือแรงงาน

ผู้ขอรับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือแรงงานมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการไม่อนุญาต ตามมาตรา ๔๗ อัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๔๗ อัฐฎ โภการดีที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอรับอนุญาตหรือผู้รับอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือมีสิทธิ อุตรรถต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่อนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

๒. นิยามศัพท์

- (๑) "จัดหางาน" หมายความว่า ประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางาน หรือหาลูกจ้างให้แก่นายจ้างโดยจะเรียกหรือรับค่าบริการตอบแทน หรือไม่ก็ตาม และให้หมายรวมถึงการเรียกเงินหรือทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดเพื่อจัดหางานให้คนหางาน
- (๒) "ค่าบริการ" หมายความว่า เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้เป็นการ ค่าตอบแทนการจัดหางาน
- (๓) "ค่าใช้จ่ายบริการ" หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดหางาน
- (๔) "ผู้รับอนุญาต" หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานตามพระราช บัญญัตินี้
- (๕) "ตัวแทนจัดหางาน" หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้รับอนุญาตจดทะเบียนให้ เป็นตัวแทนจัดหางานตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) "สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานจัดหางานของผู้รับอนุญาต
- (๗) "คนหางาน" หมายความว่า บุคคลซึ่งประสงค์จะทำงานโดยเรียกหรือ รับค่าจ้างเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่น
- (๘) "ทดสอบฝีมือ" หมายความว่า การดำเนินการใด เพื่อให้ทราบถึงฝีมือ แรงงานของคนหางาน เพื่อออกใบรับรองผลการทดสอบให้คนหางาน โดยจะเรียกหรือรับค่าทดสอบฝีมือหรือไม่ก็ตาม
- (๙) "ฝึกงาน" หมายความว่า นายจ้างส่งลูกจ้างไปรับการเพิ่มพูนความรู้
- (๑๐) "ฝีมือ" ภาษากันคนคติหรือทักษะในการทำงานเพื่อให้การทำงานมี ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- (๑๑) "กองทุน" หมายความว่า กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานใน ต่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๒) "คณะกรรมการกองทุน" หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อ ช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ
- (๑๓) "นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนจัดหางานกลาง หรือนาย ทะเบียนจัดหางานจังหวัดแล้วแต่กรณี

(๑๔) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๕) "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมการจัดหางาน
"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

(๑๖) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓. การดำเนินการทดสอบฝีมือ

การดำเนินการทดสอบฝีมือตามพระราชบัญญัตินี้ แบ่งเป็น ๒ กรณีได้แก่

(๑) กรณีดำเนินการสถานทดสอบฝีมือโดยรัฐ ได้มีกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔

(พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครอง

คนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเป็น

หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการทดสอบฝีมือคนหางานได้ โดยไม่ต้องได้

รับอนุญาตและให้เรียกเก็บค่าทดสอบฝีมือคนหางานได้ครั้ง ๕๐๐ บาท

(๒) การดำเนินการทดสอบฝีมือโดยเอกชนได้มีกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๓

(พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครอง

คนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ กำหนดให้ยื่นคำขอพร้อมหลักฐานเอกสารที่

กำหนดและต้องเป็นสถานทดสอบฝีมือคนหางานที่มีความพร้อมและ

ความเหมาะสมในด้านอาคาร สถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ และสิ่งจำเป็น

ในการทดสอบฝีมือคนหางานในแต่ละสาขาอาชีพ

เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานแล้ว ผู้รับอนุญาตต้องจัดให้ผู้ควบคุมการทดสอบและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประกาศกำหนด

การทดสอบฝีมือคนหางาน ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตเรียกหรือรับเงินค่าทดสอบหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากคนหางาน นอกจากค่าทดสอบฝีมือตามอัตราที่อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานกำหนด

- พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗

เดิมมีพระราชบัญญัติจัดหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ บังคับใช้เกี่ยวกับการจัดหางาน จนกระทั่งได้มีการประกอบธุรกิจในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศจำนวนมากขึ้น และมีการหลอกลวงคนงาน จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดหางาน พ.ศ. ๒๕๑๑ มาเป็นพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตจัดหางาน
- (๒) นายทะเบียน ไม่ต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน
- (๓) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ย้ายสำนักงานจัดหางาน
- (๔) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานชั่วคราว
- (๕) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้เปลี่ยนผู้จัดการ
- (๖) นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางาน
- (๗) นายทะเบียนสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน

ผู้ขอใบอนุญาตจัดหางาน หรือ ผู้รับอนุญาตจัดหางาน มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งได้ตามมาตรา ๑๔ มาตรา ๔๗ และมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาต ไม่ต่ออายุใบอนุญาต ไม่อนุญาตให้ย้ายสำนักงาน ไม่อนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานชั่วคราว หรือไม่อนุญาตให้เปลี่ยนผู้จัดการ ผู้ขออนุญาตหรือ ผู้รับอนุญาตจัดหางานในประเทศมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งการไม่อนุญาตหรือพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา ๘ วรรคสี่หรือ มาตรา ๑๐ วรรคสี่ แล้วแต่กรณี

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๔๗ ให้เอาบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคสาม และวรรคสี่ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ และ

มาตรา ๒๗ วรรคสองในหมวด ๒ ว่าด้วยการจัดหางานในประเทศ มาใช้บังคับการจัดหางาน
ในต่างประเทศโดยอนุโลม

มาตรา ๗๒ ผู้รับอนุญาตซึ่งถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมี
สิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำสั่งพักใช้
ใบอนุญาตหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

๒. คำนิยาม

- (๑) "จัดหางาน" หมายความว่า ประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางาน
หรือหาลูกจ้างให้แก่นายจ้างโดยจะเรียกหรือรับค่าบริการตอบแทนหรือ
ไม่ก็ตามและให้หมายความรวมถึงการเรียกเงินหรือทรัพย์สินหรือ
ประโยชน์อื่นใดเพื่อจัดหางานให้แก่คนหางาน
- (๒) "ค่าบริการ" หมายความว่า เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ให้เป็นการ
ตอบแทนการจัดหางาน
- (๓) "ค่าใช้จ่ายบริการ" หมายความว่า ค่าใช้จ่ายในการจัดหางาน
- (๔) "ผู้รับอนุญาต" หมายความว่า ผู้รับใบอนุญาตจัดหางานตามพระราช
บัญญัตินี้
- (๕) "ตัวแทนจัดหางาน" หมายความว่า ผู้ซึ่งผู้รับอนุญาตจดทะเบียนให้
เป็นตัวแทนจัดหางานตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) "สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานจัดหางานของผู้รับอนุญาต
- (๗) "คนหางาน" หมายความว่า บุคคลซึ่งประสงค์จะทำงานโดยเรียกหรือ
รับค่าจ้างเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่น
- (๘) "กองทุน" หมายความว่า กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานใน
ต่างประเทศที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้
- (๙) "คณะกรรมการกองทุน" หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนเพื่อ
ช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ
- (๑๐) "นายทะเบียน" หมายความว่า นายทะเบียนจัดหางานกลาง หรือนาย
ทะเบียนจัดหางานจังหวัดแล้วแต่กรณี

- (๑๑) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๒) "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมการจัดหางาน
- (๑๓) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓. ลักษณะของการจัดหางาน มี ๒ ลักษณะ คือ

- (๑) จัดหางานโดยรัฐ เป็นการบริการจัดหางานของรัฐให้แก่คนหางาน โดยไม่มีการเรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายแต่อย่างใดทั้งสิ้น ซึ่งกำหนดให้จัดตั้งสำนักงานจัดหางานขึ้นในกรมการจัดหางาน มีอธิบดีกรมการจัดหางานเป็นนายทะเบียนจัดหางานกลาง และจัดตั้งสำนักงานทะเบียนจัดหางานจังหวัดขึ้นทุกจังหวัด ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนายทะเบียนจัดหางานจังหวัด
- (๒) จัดหางานโดยภาคเอกชน เป็นการดำเนินการประกอบธุรกิจจัดหางานให้แก่คนหางานหรือหาลูกจ้างให้แก่นายจ้าง โดยมีการเรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายจากคนหางาน แต่ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนจัดหางานก่อน

๔. ประเภทและคุณสมบัติของการขออนุญาตการจัดหางาน

ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน(ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้กำหนดประเภทและคุณสมบัติของผู้ขออนุญาตจัดหางานและแบ่งธุรกิจจัดหางานไว้ ๒ ประเภท คือ

(๑) การจัดหางานในประเทศ

ผู้ขออนุญาตจัดหางานในประเทศจะต้องมีสัญชาติไทย และมีหลักประกันเป็นจำนวนเงินหนึ่งแสนบาท วางไว้กับนายทะเบียน เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่ผู้ขออนุญาตจัดหางานดังกล่าวเป็นนิติบุคคล นิติบุคคลนั้นต้องมีสัญชาติไทย และมีผู้จัดการซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙

(๒) การจัดทำงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ

ผู้ขออนุญาตจัดทำงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ จะต้องเป็น บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชน จำกัด มีทุนจดทะเบียนและชำระ แล้วไม่ต่ำกว่าหนึ่งล้านบาท มีผู้จัดการซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และมีหลักประกันเป็นจำนวนเงินห้า ล้านบาทวางไว้กับนายทะเบียนจัดหางานกลาง เพื่อเป็นหลักประกัน การปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

๕. ลักษณะสถานที่จัดตั้งสำนักงานจัดหางาน

ผู้ขออนุญาตจัดทำงานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศจะจัดตั้งสำนักงาน ณ โรงแรม หอพัก สถานบริการ โรงรับจำนำ สถานที่จัดให้มีการเล่นการพนันเป็นปกติธุระหรือ สถานที่ซึ่งรัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ดังต่อไปนี้ไม่ได้

- สถานที่ที่สำนักงานจัดหางานตั้งอยู่แล้ว
- สถานศึกษา ศาสนสถาน สถานพยาบาล สถานสงเคราะห์ สถานรับเลี้ยงเด็ก สถานพักฟื้น มุสลิมี่ สมาคม สโมสร ร้านค้าของเก่า หรือ สถานที่ซึ่งคับแคบไม่เหมาะสมหรือสถานที่ประกอบกิจการอื่นซึ่งไม่อาจแยกเป็นสัดส่วนได้

๖. การใช้ชื่อในการประกอบธุรกิจ

เมื่อผู้รับอนุญาตจัดทำงานได้รับอนุญาตจัดทำงานแล้ว กรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาต้องใช้ชื่อในธุรกิจซึ่งมีคำว่า " สำนักงานจัดหางาน" และในกรณีที่ เป็นนิติบุคคลต้องใช้ชื่อในธุรกิจซึ่งมีคำว่า " ห้างหุ้นส่วนจัดหางาน" หรือ "บริษัทจัดหางาน" นำหน้าชื่อ

๗. ระยะเวลาการอนุญาตและการต่ออายุใบอนุญาตจัดทำงาน

ใบอนุญาตจัดทำงานเมื่ออายุ ๒ ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ผู้รับอนุญาตจัดทำงานที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจจัดหางานต่อไป จะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน เมื่อยื่นคำขอแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่านายทะเบียนจะสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตนั้น

๘. การเรียกหรือรับค่าบริการและค่าใช้จ่ายในการจัดหางาน

- (๑) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในประเทศ และเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเรียกหรือรับเงิน หรือทรัพย์สินอื่นใด จากคนหางานนอกจากค่าบริการหรือค่าใช้จ่าย
- (๒) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานในประเทศเรียกหรือรับค่าบริการหรือ ค่าใช้จ่ายก่อนที่นายจ้างจะรับคนหางานเข้าทำงานและจ่ายค่าจ้างเป็น ครั้งแรกแล้ว ทั้งนี้ให้เรียกและรับค่าบริการได้ไม่เกินร้อยละ ๒๕ ของ ค่าจ้างรายเดือนที่คนหางานจะได้รับจากนายจ้างในเดือนแรก หรือใน ระยะเวลา ๓๐ วันแรกที่คนหางานเข้าทำงาน
- (๓) ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ เรียกหรือ รับค่าบริการจากคนหางานไว้เป็นการล่วงหน้าเกิน ๓๐ วัน ก่อนเดินทาง หากมีเหตุจำเป็นอาจร้องขอต่อคณะกรรมการกลางเพื่อ ขยายระยะเวลาดังกล่าวได้เพียงครั้งเดียวไม่เกิน ๓๐ วัน การเรียก หรือรับเงินกระทำได้เฉพาะงานตามสัญญาที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี แล้วเท่านั้น ทั้งนี้ ให้เรียกหรือรับค่าบริการจากคนหางานได้ไม่เกิน จำนวนค่าจ้างรายเดือนที่คนหางานจะได้รับจากนายจ้างในเดือนแรก หรือในระยะเวลา ๓๐ วันแรกที่คนหางานเข้าทำงานสำหรับสัญญาจ้าง ที่มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑ ปี ในกรณีสัญญาจ้างมีระยะเวลาไม่ ยาวกว่า ๑ ปี ให้ลดค่าบริการลงตามส่วนและจะเรียกหรือรับค่าใช้จ่ายเท่าที่ จ่ายจริงตามรายการจากคนหางานได้ไม่เกินอัตราที่กำหนด
- (๔) ผู้รับอนุญาตจัดหางานในประเทศและเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเมื่อ รับค่าบริการและหรือค่าใช้จ่ายจากคนหางานแล้วต้องออกใบรับเงินค่า บริการและค่าใช้จ่ายตามแบบที่อธิบดีกำหนดให้แก่คนหางาน

๙. การเดินทางไปทำงานในต่างประเทศแบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

- (๑) คนหางานเดินทางไปทำงานในต่างประเทศด้วยตนเองโดยไม่ได้ทำ สัญญาจัดหางานกับผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่าง ประเทศ ซึ่งคนหางานดังกล่าวต้องแจ้งให้อธิบดีทราบตามแบบที่ อธิบดีกำหนดก่อนเดินทางไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน
- (๒) นายจ้างในประเทศพาลูกจ้างไปทำงานในต่างประเทศโดยได้รับ อนุญาตจากอธิบดีกรมการจัดหางานตามมาตรา ๔๙

- (๓) ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศเป็นผู้จัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ
- (๔) กรมการจัดหางานเป็นผู้จัดส่ง กล่าวคือ เมื่อนายจ้างในต่างประเทศต้องการคนหางานไทยไปทำงาน ก็สามารถร้องขอให้กรมการจัดหางานประกาศรับสมัครคนหางานให้ โดยนายจ้างเป็นผู้คัดเลือกในชั้นสุดท้ายพร้อมทั้งตกลงทำสัญญาจ้าง

๑๐. การฝึกงานในต่างประเทศ

นายจ้างในประเทศซึ่งมีความประสงค์จะส่งลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการตามวัตถุประสงค์ของตนไปฝึกงานในต่างประเทศต้องปฏิบัติ ดังนี้

- (๑) การส่งไปฝึกงานไม่เกินสี่สิบห้าวัน ต้องแจ้งให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดก่อนลูกจ้างเดินทางออกนอกราชอาณาจักร
- (๒) กรณีตาม (๑) ถ้าลูกจ้างได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ที่จะพึงได้รับในต่างประเทศต่ำกว่าอัตราและหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนดจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อน
- (๓) การส่งไปฝึกงานเกินสี่สิบห้าวัน ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายก่อน

๑๑. การควบคุมการเดินทางออกไปทำงานนอกราชอาณาจักร

- (๑) คนหางานซึ่งเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางออกไปตามตำแหน่งคนหางาน
- (๒) พนักงานเจ้าหน้าที่ยที่ตำแหน่งคนหางานฯ มีอำนาจระงับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรของคนหางานได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติกรรมการแห่งกรณี หากตรวจพบว่าคนหางานไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับการจ้างแรงงานในต่างประเทศตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้บันทึกเหตุที่ต้องระงับการเดินทางไว้ให้ชัดเจน และความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการระงับการเดินทางของคนหางานนั้น

๑๒. ความรับผิดชอบหลังจากจัดส่งคนหางานไปทำงาน

เมื่อผู้รับอนุญาตจัดหางานจัดส่งคนหางานให้แก่นายจ้างแล้วปรากฏว่าคนหางานไม่ได้ค่าจ้าง ค่าแรงแรงงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน

- (๑) ให้ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องจัดการให้คนหางานเดินทางกลับ รวมทั้งคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางาน หากคนหางานต้องการจะเดินทางกลับ
- (๒) ผู้รับอนุญาตจัดหางานต้องคืนค่าบริการที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่คนหางานได้รับจริง หากคนหางานประสงค์จะทำงานต่อไป

๑๓. กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ

ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นในกรมการจัดหางานเรียกว่า " กองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ" เพื่อให้การสงเคราะห์แก่คนหางานประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- (๑) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
  - (๒) เงินที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ นายจ้าง หรือคนหางานส่งเข้ากองทุนตามพระราชบัญญัตินี้
  - (๓) ดอกผลของกองทุน
  - (๔) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
  - (๕) หลักประกันที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๓๔
- กิจการที่จะจ่ายเงินจากกองทุนได้นั้น ได้แก่กิจการดังต่อไปนี้
- (๑) จัดการให้คนหางานซึ่งถูกทอดทิ้งอยู่ในต่างประเทศได้เดินทางกลับประเทศไทย
  - (๒) ให้การสงเคราะห์แก่คนงานซึ่งไปหรือจะไปทำงานในต่างประเทศหรือทายาทโดยธรรมของบุคคลดังกล่าว
  - (๓) การคัดเลือกและทดสอบฝีมือและการฝึกอบรมคนหางานก่อนจะเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

๑๔. หน้าที่ของผู้รับอนุญาตจัดหางาน

เมื่อได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจัดหางานแล้ว ผู้รับอนุญาตมีหน้าที่ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราช บัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน(ฉบับที่ ๒)พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนี้

- (๑) ต้องแสดงใบอนุญาตไว้ ณ ที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สำนักงาน ตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาต
- (๒) จัดให้มีสมุดทะเบียน บัญชี และเอกสารเกี่ยวกับธุรกิจของตนตาม แบบและรายการที่อธิบดีกำหนด
- (๓) จัดทำและส่งรายงานเกี่ยวกับการจัดหางานประจำเดือนตามแบบที่ อธิบดีกำหนดก่อนนายทะเบียนภายในวันที่ ๑๐ ของเดือนถัดไป
- (๔) ต้องจดทะเบียนลูกจ้างหรือตัวแทนจัดหางานก่อนนายทะเบียน และจัด ให้มีทะเบียนลูกจ้างและตัวแทนจัดหางานตามแบบที่อธิบดีกำหนด
- (๕) เมื่อออกไปปฏิบัติงานนอกสำนักงาน ผู้รับอนุญาต ผู้จัดการ ลูกจ้าง หรือตัวแทนจัดหางานต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้อง
- (๖) ผู้รับอนุญาตจัดหางานประสงค์จะจัดหาคนหางานจากจังหวัดอื่นนอก จากจังหวัดที่ได้รับอนุญาตให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนแห่งท้องที่ที่ สำนักงานตั้งอยู่
- (๗) เมื่อใบอนุญาตจัดหางานหรือบัตรประจำตัวสูญหาย หรือถูกทำลาย ให้ผู้รับอนุญาตยื่นคำขอใบแทนตามแบบ จง ๑๘ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ทราบการสูญหายหรือถูกทำลาย
- (๘) ผู้รับอนุญาตต้องส่งคืนบัตรประจำตัวของผู้จัดการ ลูกจ้างหรือตัวแทน จัดหางาน เมื่อพ้นสภาพแล้วให้แก่นายทะเบียนภายใน ๗ วันนับแต่ วันที่ได้รับบัตรประจำตัวคืนจากผู้จัดการ ลูกจ้างหรือตัวแทนจัดหา งาน
- (๙) การโฆษณาการจัดหางานจะต้องขออนุญาตตามระเบียบที่รัฐมนตรี กำหนดว่าด้วยการโฆษณาการจัดหางาน

๑๕. สำหรับผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ ปฏิบัติตั้งแต่ ข้อ ๑ - ๙ แล้ว ยังต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้ อีก กล่าวคือ

- หากประสงค์จะรับสมัครหรือประกาศรับสมัครคนหางานเป็นการ ล่วงหน้าให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียน
- ในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งสัญญาจ้างงานที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานในต่างประเทศ หรือ ตัวแทนจัดหางานทำกับคนหางานและเงื่อนไขการจ้างแรงงานที่ นายจ้างในต่างประเทศหรือตัวแทนซึ่งได้รับมอบอำนาจจาก นายจ้างดังกล่าวทำกับคนหางานต่ออธิบดี เพื่อพิจารณาอนุญาต ก่อนส่งคนหางานไปต่างประเทศ
  - (๒) ส่งคนหางานเข้ารับการตรวจสุขภาพตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ ณ สถานพยาบาลที่อธิบดีกำหนด
  - (๓) ส่งคนหางานเข้ารับการทดสอบฝีมือตามหลักเกณฑ์ที่อธิบดีกรม พัฒนาฝีมือแรงงานกำหนด
  - (๔) ส่งคนหางานที่ผ่านการคัดเลือกและทดสอบฝีมือเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับกฎหมายและขนบธรรมเนียม ประเพณีของประเทศที่คน หางานจะไปทำงานตลอดจนสภาพการจ้าง ณ สำนักงานทะเบียน จัดหางานจัดหางานกลาง สำนักงานทะเบียนจังหวัด หรือ สถาบันเอ็นไคที่อธิบดีกำหนด
  - (๕) ส่งบัญชีรายชื่อคนหางานและสถานที่ทำงานในต่างประเทศของคน หางานพร้อมทั้งสำเนาสัญญาจ้างแรงงานให้แก่นายทะเบียน จัดหางานกลางภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่คนหางานออกเดินทาง
  - (๖) แจ่งเป็นหนังสือโดยแนบบัญชีรายชื่อคนหางานและสถานที่ ทำงานในต่างประเทศของคนหางานตาม (๕) ให้สำนักงานแรงงาน ไทยในต่างประเทศที่คนหางานไปทำงาน สถานทูตไทยหรือสถาน กงสุลไทยในประเทศนั้น หรือสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยที่ รับผิดชอบในการดูแลคนไทยในประเทศนั้นทราบ
  - (๗) รายงานให้นายทะเบียนจัดหางานกลางทราบภายในวันที่ ๑๐ ของ เดือนถัดไปเป็นประจำทุกเดือน ในกรณีที่ยังมีคนหางานไม่ได้ งานทำตามสัญญาจ้างงาน
- ให้นายจ้างในต่างประเทศซึ่งทำสัญญาจ้างแรงงานกับคนหางาน ส่งเงิน เข้ากองทุน ถ้าไม่อาจจัดให้นายจ้างส่งเงินดังกล่าวให้เป็นหน้าที่ของผู้ รับอนุญาตต้องส่งเข้ากองทุน

- พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปรับปรุงประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๓๒๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ให้ครอบคลุมถึงคนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศ คนต่างด้าวที่อยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย และคนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติ ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ หรือกฎหมายอื่น ตลอดจนแก้ไขทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

- (๑) นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงาน
- (๒) นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงาน
- (๓) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานอื่น
- (๔) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเปลี่ยนท้องที่ทำงาน
- (๕) นายทะเบียนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเปลี่ยนสถานที่ในการทำงาน

ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงาน ซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียนแล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาตได้ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่มิได้ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามมาตรา ๗

มาตรา ๘ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ หรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ หรือไม่อนุญาตให้ทำงานอื่นหรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงานตามมาตรา ๒๑ ผู้ผู้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีหรือเจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมาย หรือนายทะเบียน แล้วแต่กรณีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งไม่อนุญาต เมื่อได้รับอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้รับอุทธรณ์ไปส่งคณะกรรมการภายในสิบห้าวัน ให้คณะกรรมการพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีภายใน สิบห้าวันและให้รัฐมนตรีวินิจฉัยคำอุทธรณ์ภายในสามสิบวัน คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีอุทธรณ์คำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามมาตรา ๑๕ ที่กล่าวในวรรคหนึ่งผู้อุทธรณ์มีสิทธิทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรี

๒. พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักร ดังต่อไปนี้

- (๑) บุคคลในคณะผู้แทนทางการทูต
- (๒) บุคคลในคณะผู้แทนทางกงสุล
- (๓) ผู้แทนของประเทศสมาชิก และพนักงานขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษ
- (๔) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำอยู่กับบุคคลในข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓
- (๕) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจตามความตกลงที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ
- (๖) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจเพื่อประโยชน์ในทางการศึกษา วัฒนธรรม ศิลปะ การกีฬา หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ตามที่จะได้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- (๗) บุคคลซึ่งรัฐบาลอนุญาตให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ภารกิจอย่างหนึ่งอย่างใด

๓. คำนิยามศัพท์

- (๑) "คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย
- (๒) "ทำงาน" หมายความว่า การทำงานโดยใช้กำลังกายหรือความรู้ด้วยประสงค์ค่าจ้างหรือประโยชน์อื่นใดหรือไม่ก็ตาม
- (๓) "ใบอนุญาต" หมายความว่า ใบอนุญาตทำงาน
- (๔) "ผู้รับใบอนุญาต" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งได้รับใบอนุญาต
- (๕) "คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาการทำงานของคนต่างด้าว
- (๖) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) "นายทะเบียน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นนายทะเบียนการทำงานของคนต่างด้าว
- (๘) "อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมการจัดหางาน
- (๙) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ซึ่งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๔. ประเภทคนต่างด้าวที่มีสิทธิขออนุญาตทำงานได้ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

(๑) คนต่างด้าวทั่ว ๆ ไป หมายถึง

- คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

(๒) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่นที่มีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม

(๓) คนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว หมายถึง คนต่างด้าว ๔ ประเภท คือ

- คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศ ซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใด แทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ
- คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย คนเข้าเมือง และอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับ ออกนอกราชอาณาจักร เช่น พวกญวนอพยพ ลาวอพยพ เนปาลอพยพ พม่าพลัดถิ่น หรือคนต่างด้าวตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๓๙
- คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น เช่น บุคคลที่เกิดภายหลังวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวมีผลใช้บังคับ
- คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติ ตามประกาศของคณะปฏิรูป ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕

๕. การขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

(๑) คนต่างด้าวที่ยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร ให้นายจ้างที่ประสงค์จะให้คนต่างด้าวทำงานในกิจการของตนในราชอาณาจักรยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานแทน และเมื่อได้รับแจ้งการอนุญาตแล้ว คนต่างด้าวจึงเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อรับใบอนุญาตและทำงานได้

(๒) คนต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร และประสงค์จะทำงาน ต้องปฏิบัติดังนี้

- คนต่างด้าวที่จะขออนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่น เช่น พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรม ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตทำงานภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เข้าราชอาณาจักร หรือ ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบการได้รับอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายนั้น ๆ โดยในระหว่างรอรับใบอนุญาต ให้ผู้ยื่นคำขอทำงานไปพลางก่อนได้
- คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองจะต้องได้รับอนุญาตให้เข้ามาโดยมิใช่ในฐานะนักท่องเที่ยว หรือผู้เดินทางผ่านและไม่นับบุคคลที่ขาดคุณสมบัติหรือต้องห้ามตามเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด และได้รับใบอนุญาตทำงานแล้วนั้น ในกรณีที่คนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนมีระยะเวลาการทำงานไม่เกิน ๑๕ วัน จะทำงานได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้อธิบดี หรือ เจ้าพนักงานซึ่งอธิบดีมอบหมายทราบ (มาตรา ๑๑) ซึ่งงานที่จะอนุญาตให้คนต่างด้าวดังกล่าวทำได้นั้น จะต้องไม่เป็นงานห้าม ๓๕ อาชีพที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ. ๒๕๒๒
- คนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว จะทำงานได้เฉพาะงานใน ๒๗ อาชีพ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กำหนดให้ทำและต้องได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว

๖. ระยะเวลาการอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงาน

- (๑) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว จะพิจารณาให้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกิน ๑ ปี และให้มีอายุเท่าระยะเวลาที่คนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรในขณะออกใบอนุญาต

- (๒) ใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือตามกฎหมายอื่น (มาตรา ๑๐) จะได้รับอนุญาตตามระยะเวลาซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอนุญาต
  - (๓) ใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวมีระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี
  - (๔) กรณีคนต่างด้าวได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวโดยไม่กำหนดเวลาแน่นอน ให้มีอายุสามสิบวันนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต
๗. การต่ออายุใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว
- (๑) คนต่างด้าวจะต้องยื่นเรื่องขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนที่ใบอนุญาตจะหมดอายุ
  - (๒) ถ้าหากคนต่างด้าวยื่นภายในกำหนดเวลาแล้วสามารถทำงานไปพลางก่อนได้ จนกว่านายทะเบียนจะแจ้งผลการพิจารณาต่อใบอนุญาตหรือไม่อนุญาต
  - (๓) การต่ออายุใบอนุญาตจะได้รับการพิจารณาครั้งละไม่เกิน ๑ ปี
๘. ทนายที่ของคนต่างด้าวเมื่อได้รับใบอนุญาตให้ทำงานแล้วมีดังต่อไปนี้
- (๑) ต้องมีใบอนุญาตอยู่กับตัวหรืออยู่ ณ ที่ทำงานในระหว่างทำงาน เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียนได้ตลอดเวลา (มาตรา ๑๙)
  - (๒) ถ้าใบอนุญาตชำรุดในสาระสำคัญหรือสูญหาย ต้องยื่นขอใบอนุญาตภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ทราบการชำรุดหรือสูญหาย (มาตรา ๑๙)
  - (๓) เมื่อเลิกทำงานต้องคืนใบอนุญาตทำงานให้แก่นายทะเบียนในท้องที่จังหวัดที่ตั้งสถานที่ทำงานภายใน ๗ วัน นับแต่วันเลิกทำงาน (มาตรา ๒๐)
  - (๔) ต้องทำงานตามที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น หากประสงค์จะทำงานอื่น หรือเปลี่ยนท้องที่หรือสถานที่ในการทำงาน ต้องได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนก่อน (มาตรา ๒๑)
  - (๕) คนต่างด้าวที่ได้รับการขยายระยะเวลาการทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนหรือตามกฎหมายอื่นต้องแจ้งภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับการขยายระยะเวลา (มาตรา ๑๔)

- (๖) ก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และประสงค์จะทำงานต่อต้องยื่นคำขอต่ออายุ ใบอนุญาตต่อนายทะเบียนก่อน โดยผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตสามารถทำงานไปพลางก่อนได้จนกว่านายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุ (มาตรา ๑๕)
- (๗) กรณีการเปลี่ยน ชื่อ นามสกุล สัญชาติ ที่อยู่อาศัยของคนต่างด้าว หรือ ชื่อสถานที่ทำงานต้องยื่นคำขอแก้ไขโดยไม่ชักช้า

๙.หน้าที่ของนายจ้างที่จ้างคนต่างด้าวต้องปฏิบัติดังนี้

- (๑) ห้ามรับคนต่างด้าวที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน หรือรับคนต่างด้าวเข้าทำงานลักษณะงานหรือเงื่อนไขต่างไปจากที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต
- (๒) นายจ้างที่รับคนต่างด้าวเข้าทำงานหรือให้ย้ายไปทำงานที่อื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือออกจากงานต้องแจ้งนายทะเบียนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่รับเข้าทำงาน หรือย้ายหรือออกจากงาน (มาตรา ๒๓)

- พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดย คำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๕๖ ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๔ และพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔

มีสาระสำคัญ ดังนี้

- ๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้
  - (๑) คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการสาธาณูปโภคและสาธาณูปการ
  - (๒) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสมาคมนายจ้าง
  - (๓) นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสมาคมนายจ้างพ้นจากตำแหน่ง
  - (๔) นายทะเบียนมีคำสั่งเลิกสมาคมนายจ้าง
  - (๕) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหภาพแรงงาน
  - (๖) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหภาพแรงงาน
  - (๗) นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสหภาพแรงงานพ้นจากตำแหน่ง
  - (๘) นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงาน
  - (๙) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหพันธ์นายจ้าง

- (๑๐) นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสหพันธ์นายจ้างพ้นจากตำแหน่ง
- (๑๑) นายทะเบียนมีคำสั่งเลิกสหพันธ์นายจ้าง
- (๑๒) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหพันธ์แรงงาน
- (๑๓) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติม
ข้อบังคับสหพันธ์แรงงาน
- (๑๔) นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสหพันธ์แรงงานพ้นจากตำแหน่ง
- (๑๕) นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหพันธ์แรงงาน
- (๑๖) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสภาองค์การนายจ้าง
- (๑๗) นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสภาองค์การนายจ้างพ้นจาก
ตำแหน่ง
- (๑๘) นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสภาองค์การนายจ้าง
- (๑๙) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสภาองค์การลูกจ้าง
- (๒๐) นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
สภาองค์การลูกจ้าง
- (๒๑) นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสภาองค์การลูกจ้างพ้นจาก
ตำแหน่ง
- (๒๒) นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสภาองค์การลูกจ้าง

นายจ้าง สมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง สภาองค์การนายจ้าง ลูกจ้าง
สหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงาน ผู้ขอจดทะเบียน กรรมการแล้วแต่กรณีมีสิทธิอุทธรณ์
เป็นหนังสือต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมได้ ตามมาตรา ๒๓
มาตรา ๕๙ มาตรา ๗๔ มาตรา ๘๓ มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๔ มาตรา ๑๐๗ มาตรา
๑๑๑ มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ มาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์
พ.ศ.๒๕๑๘ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๒๓ เมื่อมีข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการดังต่อไปนี้

- (๑) การรถไฟ
- (๒) การท่าเรือ
- (๓) การโทรศัพท์หรือโทรคมนาคม
- (๔) การผลิตหรือจำหน่ายพลังงาน หรือกระแสไฟฟ้าแก่
ประชาชน
- (๕) การประปา

- (๖) การผลิตหรือการกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๗) กิจการโรงพยาบาลหรือกิจการสถานพยาบาล
- (๘) กิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้พนักงานประหม่อมข้อพิพาทแรงงานส่งข้อพิพาทแรงงานให้คณะกรรมการ
แรงงานสัมพันธ์ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยและแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่
ที่รับข้อพิพาทแรงงาน

นายจ้าง สมาคมนายจ้าง สหพันธ์นายจ้าง ลูกจ้าง สหภาพแรงงานหรือ
สหพันธ์แรงงานมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำวินิจฉัย ให้
รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์
คำวินิจฉัยของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ที่มีคำอุทธรณ์ภายในกำหนดและ
คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุดท้ายแจ้งข้อเรียกร้องและฝ่ายรับข้อเรียกร้องต้องปฏิบัติ
ตาม

มาตรา ๕๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมทั้งร่างข้อบังคับแล้วเห็นว่า
ผู้ยื่นคำขอมิถูกต้องสมควรปฏิบัติตามมาตรา ๕๖ ข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๕๕ และวัตถุประสงค์
ประสงค์ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบ
สำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่สมาคมนายจ้าง นั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า คำขอหรือร่างข้อบังคับไม่ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้มี
คำสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง เมื่อแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องแล้วให้รับจดทะเบียนและออกใบ
สำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่สมาคมนายจ้าง นั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า ไม่อาจรับจดทะเบียนได้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ขัดต่อ
ความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับ
จดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิชักช้า

ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีได้โดยทำ
เป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการ
ต่อไปเพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้

มาตรา ๗๔ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งตามมาตรา ๗๓ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อ
รัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง
ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่
วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์
ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรี ผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการ
ต่อไป เพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้

มาตรา ๘๓ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างได้ในกรณีต่อไปนี้

- (๑) เมื่อปรากฏว่า การดำเนินการของสมาคมนายจ้างขัดต่อ
วัตถุประสงค์ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือ
ความมั่นคงของประเทศหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือ
ศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๒) เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่ทั้งคณะ
และไม่ดำเนินการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่นายทะเบียน
กำหนด หรือภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนขยายระยะ
เวลาให้สิ้นสุดระยะเวลาดังกล่าวหรือ
- (๓) เมื่อสมาคมนายจ้างไม่ดำเนินการติดต่อกันเป็นเวลาเกิน
สองปี

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างใด ให้แจ้งคำสั่งเป็นหนังสือ
ให้สมาคมนายจ้างนั้นทราบโดยมิชักช้า

คำสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างตามมาตรา ๘๓ กรรมการเกินกึ่งหนึ่งของ
จำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ถูกสั่งให้เลิกมีสิทธิเข้าชื่อกับอุทธรณ์
คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับ
แจ้งคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่รับอุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการ
ต่อไปเพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้

คำสั่งเลิกสมาคมนายจ้างให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อสิ้นสุดระยะ
เวลาการยื่นอุทธรณ์หรือเมื่อศาลแรงงานวินิจฉัยแล้วแต่กรณี

มาตรา ๔๑ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมทั้งร่างข้อบังคับแล้วเห็นว่า ผู้ยื่นคำข้อมีคุณสมบัติถูกต้องตามมาตรา ๔๘ ข้อบังคับถูกต้องตามมาตรา ๔๐ แล้ววัตถุประสงค์ถูกต้องตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่สหภาพแรงงานนั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า คำขอหรือร่างข้อบังคับไม่ถูกต้องตามวรรคหนึ่ง ให้มีคำสั่งให้แก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้อง เมื่อแก้ไขเพิ่มเติมถูกต้องแล้วให้รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญแสดงการจดทะเบียนแก่สหภาพแรงงาน นั้น

ถ้านายทะเบียนเห็นว่า ไม่อาจรับจดทะเบียนได้ เนื่องจากวัตถุประสงค์ต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนและแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนพร้อมด้วยเหตุผลที่ไม่รับจดทะเบียนไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยมิชักช้า

ผู้ขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนนั้นต่อรัฐมนตรีได้โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการต่อไปเพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้

มาตรา ๔๔ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสหภาพแรงงานจะกระทำได้โดยมติที่ประชุมใหญ่ และต้องนำไปจดทะเบียนภายในสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับตามวรรคหนึ่ง จะมีผลใช้บังคับต่อเมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนแล้ว

ให้ใช้มาตรา ๔๑ มาใช้บังคับแก่การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ โดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๗ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งตามมาตรา ๑๐๖ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสิบห้าวันนับแต่ได้รับคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้อุทธรณ์มีสิทธิดำเนินการต่อไปเพื่อให้ศาลแรงงานพิจารณาวินิจฉัยได้

มาตรา ๑๑๑ ให้นำมาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาใช้บังคับแก่การเลิกสหภาพแรงงานโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๘ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการสมาคมนายจ้าง ในหมวด ๖ และสหภาพแรงงานในหมวด ๗ มาใช้บังคับแก่สหพันธ์นายจ้างและสหพันธ์แรงงานโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑๙ สมาคมนายจ้างหรือสหพันธ์นายจ้างไม่น้อยกว่าห้าแห่ง อาจจัดตั้งสภาองค์การนายจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้

สภาองค์การนายจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้วให้สภาองค์การนายจ้างเป็นนิติบุคคล

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วย สมาคมนายจ้างในหมวด ๖ และสหพันธ์นายจ้างในหมวด ๘ มาใช้บังคับแก่สภาองค์การนายจ้างโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒๐ สหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานไม่น้อยกว่าสิบแห่ง อาจจัดตั้งสภาองค์การลูกจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้

สภาองค์การลูกจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียนต่อนายทะเบียน เมื่อได้จดทะเบียนแล้วให้สภาองค์การลูกจ้างเป็นนิติบุคคล

ให้นำบทบัญญัติว่าด้วย สหภาพแรงงานในหมวด ๗ และสหพันธ์แรงงานในหมวด ๘ มาใช้บังคับแก่สภาองค์การลูกจ้างโดยอนุโลม

๒. นิยามศัพท์

(๑) "รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า

- องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ
- บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่าและหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าวข้างต้นมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

(๒) "พนักงาน" หมายความว่า พนักงานและลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจแต่ไม่หมายความรวมถึง ฝ่ายบริหาร

- (๓) "ฝ่ายบริหาร" หมายความว่า พนักงานรัฐวิสาหกิจตั้งแต่ระดับหัวหน้ากองหรือเทียบเท่าขึ้นไป และหมายความรวมถึงผู้อำนวยการ ผู้ว่าการ กรรมการผู้จัดการใหญ่ กรรมการผู้จัดการ และผู้จัดการ ด้วย
- (๔) "สิทธิประโยชน์" หมายความว่า สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง เงินเดือน และสวัสดิการของพนักงาน
- (๕) "นัดหยุดงาน" หมายความว่า การที่พนักงานร่วมกันไม่ทำงาน หรือร่วมกันเจือยงานถ่วงงาน หรือกระทำโดย วิธีใด ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานบางส่วนหรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจต้องหยุด ชะงักหรือช้าลง เป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่รัฐวิสาหกิจ หรือประชาชน
- (๖) "สมาคม" หมายความว่า สมาคมพนักงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้
- (๗) "คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการรัฐวิสาหกิจ สัมพันธ์
- (๘) "นายทะเบียน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
- (๙) "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากราชการให้ปฏิบัติการตาม พระราชบัญญัตินี้
- (๑๐) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓. ให้สถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๒๐ คนขึ้นไป จัดให้มีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างในกรณีสงสัยให้ถือข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง (มาตรา ๑๐)

๔. ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างอย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน วันเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การร้องทุกข์ การเลิกจ้าง การแก้ไขเพิ่มเติมหรือการต่ออายุข้อตกลง (มาตรา ๑๑)

๕. อายุของข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

- จะตกลงให้ใช้บังคับเกิน ๓ ปีไม่ได้
- ถ้ามีได้กำหนดอายุไว้ ให้ถือว่าข้อตกลงใช้บังคับ ๑ ปี
- ถ้าอายุข้อตกลงสิ้นสุดลงและยังมีได้ตกลงใหม่ให้ใช้บังคับต่อไปคราวละ ๑ ปี (มาตรา ๑๒)

๖. ถ้าจะกำหนดหรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง นายจ้างหรือลูกจ้างต้องแจ้งข้อเรียกร้องเป็นหนังสือให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ (มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง)

๗. ถ้าลูกจ้างเป็นผู้แจ้ง (เว้นแต่สหภาพแรงงานเป็นผู้แจ้ง) ข้อเรียกร้องต้องมีรายชื่อและลายมือชื่อของลูกจ้าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของลูกจ้างทั้งหมดซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องนั้น (มาตรา ๑๓ วรรคสามมาตรา ๑๕ วรรคสอง)

๘. สมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานอาจแจ้งข้อเรียกร้องแทนก็ได้ แต่ในกรณีสหภาพแรงงานต้องมีสมาชิกเป็นลูกจ้างไม่น้อยกว่า ๑/๕ ของลูกจ้างทั้งหมด ถ้าสงสัยอาจร้องให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานตรวจและออกหนังสือรับรองก็ได้ (มาตรา ๑๕)

๙. ผู้เข้าร่วมในการเจรจาของฝ่ายนายจ้าง นอกจากนายจ้างแล้ว อาจจะต้องผู้ซึ่งเป็นกรรมการ ผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือลูกจ้างประจำของนายจ้าง กรรมการของสมาคมนายจ้างหรือกรรมการของสหพันธ์นายจ้างมีจำนวนไม่เกิน ๗ คนระบุชื่อไว้ในข้อเรียกร้อง (มาตรา ๑๓ วรรคสอง)

๑๐. ผู้เข้าร่วมในการเจรจาของฝ่ายลูกจ้าง อาจตั้งเป็นผู้แทน ดังนี้
- เป็นลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง หรือเป็นกรรมการของสหพันธ์แรงงานที่ลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้องเป็นสมาชิก (มาตรา ๑๕) มีจำนวนไม่เกิน ๗ คน
  - การเลือกตั้งผู้แทน ลูกจ้างจะจัดการเองหรือจะร้องขอให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานจัดการแทนก็ได้ (มาตรา ๑๕)
  - ถ้าเลือกตั้งแล้ว ให้ระบุชื่อผู้แทนพร้อมกับการแจ้งข้อเรียกร้อง (มาตรา ๑๓ วรรคสาม)

- ถ้าลูกจ้างเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานอื่นด้วยให้พนักงานประνομข้อ
- พินาทแรงงานจัดการเลือกตั้งผู้แทนลูกจ้าง (มาตรา ๑๕ วรรคสี่)

๑๑. เมื่อได้รับข้อเรียกร้องแล้ว ให้ฝ่ายที่รับข้อเรียกร้องแจ้งชื่อตนเองหรือผู้แทนให้ฝ่ายที่แจ้งทราบ โดยมีชักช้า และให้ทั้งสองฝ่ายเริ่มเจรจากันภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ ได้รับข้อเรียกร้อง (มาตรา ๑๖)

๑๒. นายจ้างหรือลูกจ้างจะแต่งตั้งที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำก็ได้ โดยแจ้งชื่อที่ปรึกษาไว้ในข้อเรียกร้องหรือในหนังสือแจ้งชื่อผู้แทนให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ (มาตรา ๑๗)

๑๓. เมื่อทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงเกี่ยวกับข้อเรียกร้องได้แล้ว

- ให้ทำข้อตกลงเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อของทั้งสองฝ่าย (มาตรา ๑๘)
- ข้อตกลงมีผลผูกพันนายจ้างและลูกจ้างซึ่งลงลายมือชื่อในข้อเรียกร้อง ตลอดจนลูกจ้างซึ่งมีส่วนในการเลือกตั้งผู้แทนเข้าร่วมในการเจรจาทุกคน(มาตรา ๑๙)
- ให้นายจ้างประกาศข้อตกลงไว้ ณ สถานที่ที่ลูกจ้างทำงานโดยเปิดเผย เริ่มประกาศภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ตกลงกันได้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน (มาตรา ๑๘)
- ให้นายจ้างนำข้อตกลงจดทะเบียนต่ออธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๑๘)
- ห้ามมิให้นายจ้างทำสัญญาจ้างแรงงานขัดหรือแย้งข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเว้นแต่จะเป็นคุณแก่ลูกจ้างยิ่งกว่า (มาตรา ๒๐)

๑๔. ถ้าไม่มีการเจรจาทายในกำหนด หรือการเจรจากันแล้วแต่ตกลงกันไม่ได้ให้ถือว่าได้มีข้อพิพาทแรงงานเกิดขึ้น ให้ฝ่ายแจ้งข้อเรียกร้องแจ้งให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่พ้นกำหนดหรือนับแต่เวลาที่ตกลงกันไม่ได้ (มาตรา ๒๑)

- เมื่อได้รับแจ้งแล้ว ให้พนักงานประνομข้อพิพาทแรงงานดำเนินการไกล่เกลี่ยให้ทั้งสองฝ่ายตกลงกันภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง (มาตรา ๒๒)
- ถ้าตกลงกันได้ให้ทำข้อตกลง (มาตรา ๒๒)

- ถ้าไม่อาจตกลงกันได้ ให้ถือว่าเป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ มีทางเลือกปฏิบัติ คือ
  - (ก) ทั้งสองฝ่ายตกลงกันตั้งผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานเพื่อชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน (มาตรา ๒๖)
  - (ข) นายจ้างปิดงานได้ (มาตรา ๒๒)
  - (ค) ลูกจ้างนัดหยุดงานได้ (มาตรา ๒๒)
  - (ง) เฉพาะข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการการรถไฟ การท่าเรือ การโทรศัพท์ การโทรคมนาคม การผลิตหรือจำหน่ายพลังงานหรือกระแสไฟฟ้า การประปา การผลิตหรือการกลั่นน้ำมันเชื้อเพลิง โรงพยาบาล ให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณาวินิจฉัยแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายใน ๓๐ วัน แต่ทั้งสองฝ่ายมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมภายใน ๗ วัน และให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ทั้งสองฝ่ายทราบภายใน ๑๐ วัน (มาตรา ๒๓)
  - (จ) สำหรับข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการอื่น นอกจาก (ง) ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมเห็นว่าข้อพิพาทนั้นอาจมีผลกระทบกระเทือนต่อเศรษฐกิจของประเทศหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานนั้นได้ (มาตรา ๒๔)

๑๕. เมื่อข้อเรียกร้องยังอยู่ในระหว่างการเจรจา การไกล่เกลี่ย หรือการชี้ขาด ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างหรือโยกย้ายหน้าที่การงานของลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่

- ทุจริตต่อหน้าที่
- กระทำความผิดอาญาโดยเจตนาต่อนายจ้าง
- จงใจทำให้นายจ้างเสียหาย
- ผ่าฝืนข้อบังคับหรือคำสั่งซึ่งนายจ้างได้ตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว เว้นแต่กรณีร้ายแรง
- ละทิ้งหน้าที่ ๓ วันทำงานติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร (มาตรา ๓๑)

๑๖. ห้ามมิให้บุคคลอื่น (ซึ่งมิใช่ นายจ้าง ลูกจ้าง กรรมการสมาคมนายจ้าง กรรมการสหภาพแรงงาน กรรมการสหพันธ์นายจ้างผู้แทนที่ปรึกษา) เข้าไปดำเนินการหรือร่วมกระทำใดๆ ในการเรียกร้อง การเจรจา การไกล่เกลี่ย การชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน การปิดงาน หรือชุมนุมในการนัดหยุดงาน (มาตรา ๓๒)

๑๗. ห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงานในกรณี

- เมื่อยังไม่มี การแจ้งข้อเรียกร้อง
- เมื่อข้อพิพาทแรงงานยังไม่เป็นข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้
- เมื่อฝ่ายที่มีหน้าที่ได้ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือคำชี้ขาดแล้ว
- เมื่ออยู่ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยหรือชี้ขาด
- ยังมีได้มีการแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงานและอีกฝ่ายหนึ่งทราบล่วงหน้า ๒๔ ชั่วโมง (มาตรา ๓๔)
- ในกรณีการประกาศใช้กฎอัยการศึกหรือประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีอำนาจประกาศห้ามมิให้นายจ้างปิดงานหรือลูกจ้างนัดหยุดงาน (มาตรา ๓๘)

๑๘. ถ้าเห็นว่าการปิดงานหรือการนัดหยุดงานอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศหรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนหรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ หรืออาจขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

- สั่งนายจ้างซึ่งปิดงานรับลูกจ้างกลับเข้าทำงานและจ่ายค่าจ้างให้
- สั่งให้ลูกจ้างซึ่งนัดหยุดงานกลับเข้าทำงานตามปกติ
- จัดให้บุคคลเข้าทำงานแทนลูกจ้างซึ่งมิได้ทำงานเพราะการปิดงานหรือการนัดหยุดงาน
- สั่งให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน (มาตรา ๓๕)

๑๙. คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

- วินิจฉัยข้อพิพาทแรงงาน
- ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน

- วินิจฉัยชี้ขาดคำร้องเรื่องการกระทำอันไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจสั่งให้ นายจ้างรับลูกจ้างกลับเข้าทำงานหรือให้จ่ายค่าเสียหาย หรือให้ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง
- เสนอความเห็นเกี่ยวกับการเรียกร้อง การเจรจา การระงับข้อพิพาท แรงงาน
- การนัดหยุดงาน และการปิดงานตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมมอบหมาย (มาตรา ๔๑)

๒๐. ในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้าง ๕๐ คนขึ้นไป ลูกจ้างอาจจัดตั้งคณะกรรมการลูกจ้างได้ (มาตรา ๔๕) กรรมการลูกจ้างอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๓ ปี (มาตรา ๔๗)

นายจ้างต้องจัดให้มีการประชุมหารือกับคณะกรรมการลูกจ้างอย่างน้อย ๓ เดือนต่อหนึ่งครั้ง หรือเมื่อกรรมการลูกจ้างเกิน ๑/๒ ของกรรมการลูกจ้างทั้งหมด หรือ สหภาพแรงงานร้องขอโดยมีเหตุผลสมควรเพื่อ

- จัดสวัสดิการให้แก่ลูกจ้าง
- ปรีกษาหารือในการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน
- พิจารณาคำร้องทุกข์ของลูกจ้าง
- หาทางระงับข้อขัดแย้ง

๒๑. ถ้าเห็นว่าการกระทำของนายจ้างจะทำให้ลูกจ้างไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร คณะกรรมการลูกจ้าง ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานมีสิทธิ ร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยได้ (มาตรา ๕๐)

๒๒. วัตถุประสงค์ของสมาคมนายจ้างสหภาพแรงงาน คือ แสวงหาและคุ้มครอง ประโยชน์เกี่ยวกับสภาพการจ้าง และการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง และระหว่างนายจ้างด้วยกัน (สำหรับสมาคมนายจ้าง) และระหว่างลูกจ้างด้วยกัน (สำหรับ สหภาพแรงงาน) (มาตรา ๕๔ มาตรา ๕๖)

๒๓. สมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานต้องมีข้อบังคับและจดทะเบียนต่อนาย ทะเบียน เมื่อจดทะเบียนแล้วให้เป็นนิติบุคคล (มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๗)

๒๔. ผู้มีสิทธิจัดตั้งสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องบรรลุนิติภาวะ มีสัญชาติไทย และต้องเป็นนายจ้างที่ประกอบกิจการประเภทเดียวกัน (สำหรับสมาคมนายจ้าง) ต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกันหรือเป็นลูกจ้างในกิจการประเภทเดียวกัน โดยไม่คำนึงว่าจะมีนายจ้างกี่คน (สำหรับสหภาพแรงงาน) (มาตรา ๕๖ มาตรา ๘๘)

๒๕. ในการขอจดทะเบียนจัดตั้งให้ผู้มีสิทธิจัดตั้งไม่น้อยกว่า ๓ คน (สมาคมนายจ้าง) ไม่น้อยกว่า ๑๐ คน (สำหรับสหภาพแรงงาน) เป็นผู้เริ่มก่อการ ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยร่างข้อบังคับอย่างน้อย ๓ ฉบับ (มาตรา ๕๗ มาตรา ๘๘)

๒๖. ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีข้อความเกี่ยวกับชื่อ (ของสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงาน) วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน วิธีรับสมาชิกและการขาดสมาชิก ค่าสมัครและค่าบำรุงและวิธีการชำระ สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการ การใช้จ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน การทำบัญชี การตรวจบัญชี วิธีพิจารณาการปิดงาน (สำหรับสมาคมนายจ้าง) วิธีพิจารณาการนัดหยุดงาน (สำหรับสหภาพแรงงาน) วิธีอนุมัติข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างงาน การประชุมใหญ่ จำนวนกรรมการ การเลือกตั้งกรรมการ วาระของการเป็นกรรมการ การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการ (มาตรา ๕๘ มาตรา ๙๐)

๒๗. การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับจะกระทำได้โดยมติที่ประชุมใหญ่ และจดทะเบียนภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๖๒ มาตรา ๙๔)

๒๘. สมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- เรียกร้อง เจริญ ทำข้อตกลง และรับทราบคำชี้ขาด หรือทำความตกลงได้
- จัดการและดำเนินการให้สมาชิกได้รับประโยชน์ตามวัตถุประสงค์
- จัดให้มีบริการสนเทศแก่สมาชิก
- ให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือจัดข้อขัดแย้งเกี่ยวกับการบริหารและการทำงาน
- ให้บริการการจัดสรรเงินหรือทรัพย์สินเพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือเพื่อสาธารณประโยชน์
- เรียกเก็บค่าสมัครและค่าบำรุงสมาชิก (มาตรา ๖๖ มาตรา ๙๘)

๒๙. สมาชิกต้องเป็นนายจ้างที่ประกอบกิจการประเภทเดียวกัน (สำหรับสมาคม นายจ้าง) ต้องเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกัน หรือเป็นลูกจ้างในกิจการประเภทเดียวกัน และมีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป (สำหรับสหภาพแรงงาน) (มาตรา ๖๓ มาตรา ๙๕)

๓๐. สมาชิกมีสิทธิตรวจสอบทะเบียนสมาชิก เอกสาร หรือบัญชีในเวลาเปิดทำการ (มาตรา ๖๔ มาตรา ๙๖)

๓๑. สมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานต้องจัดให้มีทะเบียนสมาชิก และเก็บรักษาไว้ในสำนักงานพร้อมที่จะให้ตรวจสอบได้ในเวลาทำงาน (มาตรา ๗๑ มาตรา ๑๐๔)

๓๒. ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่จดทะเบียนให้ผู้เริ่มก่อการจัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกเพื่อ

- เลือกตั้งคณะกรรมการ
- มอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการ
- อนุมัติร่างข้อบังคับยื่นแก่นายทะเบียน
- นำสำเนาข้อบังคับและรายชื่อของกรรมการไปจดทะเบียนภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๖๑ มาตรา ๙๓)

๓๓. กิจของที่ประชุมใหญ่ มีดังนี้

- เลือกตั้งกรรมการ ผู้สอบบัญชี
- รับรองงบดุล รายงานประจำปี และงบประมาณ
- จัดสรรเงินหรือทรัพย์สินเพื่อสวัสดิการของสมาชิก หรือเพื่อสาธารณประโยชน์
- กิจการอันอาจกระทบส่วนได้เสียของสมาชิกเป็นส่วนรวม
- แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ
- ก่อตั้งหรือเป็นสมาชิกของสหพันธ์นายจ้าง (สำหรับสมาคมนายจ้าง)
- ก่อตั้งหรือเป็นสมาชิกของสหพันธ์แรงงาน (สำหรับสหภาพแรงงาน)
- เลิกสมาคมนายจ้าง (สำหรับสมาคมนายจ้าง) เลิกสหภาพแรงงาน (สำหรับสหภาพแรงงาน) (มาตรา ๗๐ มาตรา ๑๐๓)

๓๔. กรรมการมีคุณสมบัติ ดังนี้

- เป็นสมาชิก (หรือผู้แทนนิติบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกเฉพาะกรณี กรรมการของสมาคมนายจ้าง)
- มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปี (เฉพาะกรณีกรรมการของสหภาพแรงงาน) (มาตรา ๖๙ มาตรา ๑๐๑)

๓๕. ให้มีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนของนิติบุคคลในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกซึ่งคณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการทำงานแทนก็ได้ (มาตรา ๖๙ มาตรา ๑๐๐)

๓๖. สมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานต้องจัดให้มีการตรวจสอบบัญชีทุกปีและต้องเสนองบดุลพร้อมด้วยรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีต่อที่ประชุมใหญ่

๓๗. เมื่อที่ประชุมใหญ่สมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานรับรองงบดุลและรายงานการสอบบัญชีแล้วให้ส่งสำเนาให้แก่นายทะเบียน (มาตรา ๗๕ มาตรา ๑๐๘)

๓๘. นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้กรรมการออกจากตำแหน่งได้ เมื่อปรากฏว่า

- กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานประνομข้อพิพาทแรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน หรือคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
- ดำเนินการไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์อันเป็นการขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรืออาจเป็นภัยต่อเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงของประเทศ หรือ
- ให้หรือยินยอมให้ผู้ใดผู้หนึ่งมิใช่กรรมการเป็นผู้ดำเนินการเป็นผู้นำกิจการของสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงาน (มาตรา ๗๓ มาตรา ๑๐๖)

๓๙. สมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานย่อมเลิกด้วยเหตุ

- มีข้อบังคับกำหนดให้เลิกในกรณีใด
- ที่ประชุมมีมติให้เลิก
- นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิก
- ล้มละลาย (มาตรา ๘๒ มาตรา ๑๑๑)

๔๐. นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้เลิกสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานในกรณีต่อไปนี้

- เมื่อปรากฏว่า การดำเนินการขัดต่อวัตถุประสงค์ ขัดต่อกฎหมาย หรือเป็นภัยต่อเศรษฐกิจหรือความมั่นคงของประเทศ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งให้เลือกตั้งกรรมการขึ้นใหม่และไม่ดำเนินการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่กำหนด
- ไม่ดำเนินกิจการติดต่อกันเป็นเวลาเกิน ๒ ปี (มาตรา ๘๓ มาตรา ๑๑๑)

๔๑. เมื่อสมาคมนายจ้างหรือสหภาพแรงงานต้องเลิกให้แต่งตั้งผู้ชำระบัญชี และทำการชำระบัญชี ถ้ามีทรัพย์สินเหลือต้องโอนให้แก่บุคคลอื่นตามที่ระบุในข้อบังคับหรือตามมติที่ประชุมใหญ่ ถ้าข้อบังคับหรือที่ประชุมใหญ่มิได้ระบุ ให้มอบแก่กรมแรงงานเพื่อสวัสดิการของลูกจ้าง (มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ มาตรา ๑๑๑)

๔๒. สมาคมนายจ้างสองสมาคมขึ้นไปที่มีสมาชิกประกอบกิจการประเภทเดียวกันอาจรวมกันจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสหพันธ์นายจ้าง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาคมนายจ้างและคุ้มครองผลประโยชน์ของสมาคมนายจ้างและนายจ้างได้ (มาตรา ๑๑๒)

สหภาพแรงงานตั้งแต่สองสหภาพขึ้นไป และแต่ละสหภาพแรงงาน

- (๑) มีสมาชิกเป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวกันไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกันหรือไม่
- (๒) มีสมาชิกเป็นลูกจ้างซึ่งทำงานในกิจการประเภทเดียวกัน ไม่ว่าจะ เป็นลูกจ้างของนายจ้างคนเดียวหรือไม่ อาจรวมกันจดทะเบียนจัดตั้งสหพันธ์แรงงาน เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสหภาพแรงงานและคุ้มครองผลประโยชน์ของสหภาพแรงงาน และลูกจ้าง (มาตรา ๑๑๓)

๔๓. การจัดตั้งหรือการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหพันธ์นายจ้างหรือสหพันธ์แรงงานจะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากสมาชิก ด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของแต่สมาคมนายจ้างหรือแต่ละสหภาพแรงงาน(มาตรา ๑๑๔)

๔๔. ให้สหพันธ์นายจ้างและสหพันธ์แรงงานที่ได้จดทะเบียนแล้วเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๑๑๕)

๔๕. คณะกรรมการแรงงานสหพันธ์นายจ้างให้เลือกตั้งจากผู้แทนของสมาคม นายจ้างซึ่งเป็นสมาชิก และคณะกรรมการสหพันธ์แรงงานให้เลือกตั้งจากผู้แทนของสหภาพ แรงงานซึ่งเป็นสมาชิก (มาตรา ๑๑๗)

๔๖. สมาคมนายจ้างหรือสหพันธ์นายจ้างไม่น้อยกว่า ๕ แห่งอาจจัดตั้งสภา องค์การนายจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้ (มาตรา ๑๑๙)

๔๗. สภาองค์การนายจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียน เมื่อได้ จดทะเบียนแล้ว สภาองค์การนายจ้างเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๑๑๙)

๔๘. สหภาพแรงงานหรือสหพันธ์แรงงานไม่น้อยกว่า ๑๕ แห่งอาจจัดตั้ง สภาองค์การลูกจ้าง เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมการแรงงานสัมพันธ์ได้ (มาตรา ๑๑๙)

๔๙. สภาองค์การลูกจ้างต้องมีข้อบังคับและต้องจดทะเบียน เมื่อได้ จดทะเบียนแล้ว สภาองค์การลูกจ้างเป็นนิติบุคคล (มาตรา ๑๑๙)

๕๐. ห้ามมิให้นายจ้าง

- เลิกจ้าง หรือกระทำใดๆ อันอาจเป็นผลให้ลูกจ้างไม่สามารถทำงานอยู่ ต่อไปได้เพราะเหตุที่ลูกจ้างได้นัดชุมนุม ทำคำร้อง ยื่นข้อเรียกร้อง เจริญ หรือดำเนินการฟ้องร้อง หรือเป็นพยาน หรือให้หลักฐานต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือนายทะเบียน พนักงานประνομข้อพิพาท แรงงาน ผู้ชี้ขาดข้อพิพาทแรงงาน หรือกรรมการแรงงานสัมพันธ์หรือ ต่อศาลหรือเพราะเหตุที่ลูกจ้างหรือสหภาพแรงงานกำลังจะกระทำ การดังกล่าว
- เลิกจ้างหรือกระทำใดๆ อันอาจเป็นผลให้ลูกจ้างไม่สามารถทนทำงาน อยู่ต่อไปได้เพราะเหตุที่ลูกจ้างนั้นเป็นสมาชิกของสหภาพแรงงาน
- ขัดขวางในการที่ลูกจ้างเป็นสมาชิกหรือให้ลูกจ้างออกจากการเป็น สมาชิกสหภาพแรงงานหรือให้หรือตกลงจะให้เงินหรือทรัพย์สินแก่ ลูกจ้าง หรือเจ้าหน้าที่ของสหภาพแรงงาน เพื่อมิให้สมัครหรือรับ

สมัครลูกจ้างเป็นสมาชิกหรือเพื่อให้ออกจากความเป็นสมาชิกของ
สหภาพแรงงาน

- เข้าแทรกแซงในการดำเนินการของสหภาพแรงงาน หรือสหพันธ์
แรงงาน (มาตรา ๑๒๑)

๕๑. ห้ามมิให้ผู้ใด

- บังคับหรือขู่ขู่ขู่ให้ลูกจ้างต้องเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานหรือต้องออก
จากการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงาน หรือ
- กระทำใด ๆ อันอาจเป็นผลให้นายจ้างฝ่าฝืนข้างต้น (มาตรา ๑๒๒)

๕๒. ห้ามเลิกจ้างในระหว่างที่ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างหรือค่าชดเชยขาดมี
ผลใช้บังคับ ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อเรียกร้อง เว้นแต่

- ทุจริตต่อหน้าที่
- กระทำความผิดอาญาโดยเจตนาต่อนายจ้าง
- จงใจทำให้นายจ้างเสียหาย
- ฝ่าฝืนข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งซึ่งนายจ้างได้ตั้งเตือนเป็นหนังสือ
เว้นแต่กรณีร้ายแรง
- ละทิ้งหน้าที่ ๓ วันทำงานติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร
- ทำการใด ๆ ให้มีการฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง หรือ
ค่าชดเชย (มาตรา ๑๒๓)

๕๓. เมื่อมีการฝ่าฝืนการห้ามข้างต้น ผู้เสียหายอาจยื่นคำร้องกล่าวหาต่อ
คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ได้ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มีการฝ่าฝืน (มาตรา ๑๒๔)

๕๔. เมื่อได้รับคำร้องกล่าวหา ให้คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์พิจารณา
วินิจฉัยชี้ขาดและออกคำสั่งภายใน ๙๐ วัน (มาตรา ๑๒๕)

๕๕. ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาได้ปฏิบัติตามคำสั่งคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์
การดำเนินคดีอาญาให้เป็นอันระงับไป (มาตรา ๑๒๖)

๕๖. การฝ่าฝืน จะดำเนินคดีอาญาได้ต่อเมื่อผู้ถูกกล่าวหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ (มาตรา ๑๒๗)

- พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ มีสาระสำคัญดังนี้

๑. เหตุแห่งการอุทธรณ์มีดังนี้

(๑) นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนสหภาพหรือสหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อรัฐมนตรีโดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

(๒) นายทะเบียนสั่งให้กรรมการหรือคณะกรรมการสหภาพหรือสหพันธ์แรงงานออกจากตำแหน่ง กรรมการหรือคณะกรรมการดังกล่าวมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

(๓) นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพหรือสหพันธ์แรงงาน กรรมการเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ถูกสั่งให้เลิกมีสิทธิเข้าชื่อกันอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๗ มาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๔๗ ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อรัฐมนตรีภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๔ ผู้ซึ่งได้รับคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งกรรมการสหภาพแรงงานตามมาตรา ๖๓ มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาดอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ คำวินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๗ คำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงานตามมาตรา ๖๖ กรรมการเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ถูกสั่งให้เลิกมีสิทธิเข้าชื่อกันอุทธรณ์คำสั่งนั้นต่อรัฐมนตรี โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่งของนายทะเบียน

ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ คำวินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๗๑ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยสหภาพแรงงานในหมวด ๔ มาใช้บังคับแก่สหพันธ์แรงงานโดยอนุโลม

๒. นิยามศัพท์

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาลหรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ

(๒) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า หรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้างเพื่อรับค่าจ้าง

“นายจ้าง” หมายความว่า รัฐวิสาหกิจซึ่งตกลงรับลูกจ้างเข้าทำงานโดยจ่ายค่าจ้างให้ และให้หมายความรวมถึงผู้มีอำนาจกระทำการแทนรัฐวิสาหกิจ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจกระทำการแทนรัฐวิสาหกิจด้วย

“ฝ่ายบริหาร” หมายความว่า ลูกจ้างระดับผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการจ้าง เลิกจ้าง ขึ้นค่าจ้าง ตัดค่าจ้าง หรือลดค่าจ้าง

“สภาพการจ้าง” หมายความว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันและเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือประโยชน์อื่นของนายจ้าง หรือลูกจ้าง อันเกี่ยวกับการจ้าง หรือการทำงาน

“ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง” หมายความว่า ข้อตกลงระหว่างนายจ้างกับสหภาพแรงงานตามพระราชบัญญัตินี้

“ข้อพิพาทแรงงาน” หมายความว่า ข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

“ปิดงาน” หมายความว่า การที่นายจ้างปฏิเสธไม่ยอมให้ลูกจ้างทำงานชั่วคราวเนื่องจากข้อพิพาทแรงงาน

“นัดหยุดงาน” หมายความว่า การที่ลูกจ้างร่วมกันไม่ทำงาน เนื่องงานหรือถ่วงงาน เพื่อให้การดำเนินงานบางส่วน หรือทั้งหมดของรัฐวิสาหกิจต้องหยุดชะงักหรือช้าลง

"สหภาพแรงงาน" หมายความว่า สหภาพแรงงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

"สหพันธ์แรงงาน" หมายความว่า สหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์

"นายทะเบียน" หมายความว่า อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

"พนักงานประนอมข้อพิพาทแรงงาน" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้ซึ่งรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๓. พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับกับรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง หากรัฐวิสาหกิจใดจะไม่อยู่ภายใต้บังคับให้กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

๔. ให้มีคณะกรรมการแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ที่มีองค์ประกอบเป็นไตรภาคี ประกอบด้วยผู้แทนฝ่ายรัฐบาล ๕ คน ผู้แทนฝ่ายนายจ้าง ๕ คน และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ๕ คน และให้แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิได้ไม่เกิน ๕ คน เป็นที่ปรึกษา ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวไม่มีสิทธิออกเสียงในที่ประชุม โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสภาพการจ้าง

(๒) เสนอคณะรัฐมนตรีกำหนดขอบเขตสภาพการจ้างที่เกี่ยวกับการเงินสำหรับรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งที่รัฐวิสาหกิจนั้นอาจดำเนินการเองได้

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามวรรคสาม และมาตรา

๒๘

(๔) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทแรงงานตามมาตรา ๓๑

(๕) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแรงงานก่อนมีคำวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๓๑ วรรคห้า

(๖) พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดตามมาตรา ๓๘

(๗) พิจารณาวินิจฉัยและออกคำสั่งตามมาตรา ๓๘

(๘) เสนอความเห็นและให้คำแนะนำแก่รัฐวิสาหกิจเกี่ยวกับการปฏิบัติตาม
กฎหมาย

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

๕. ให้มีคณะกรรมการกิจการสัมพันธ์ ที่มีองค์กรที่เป็นทวีภาคี ประกอบด้วย ผู้แทน
ฝ่ายนายจ้าง และผู้แทนฝ่ายลูกจ้าง ฝ่ายละไม่น้อยกว่า ๕ คน แต่ไม่เกิน ๙ คน มีอำนาจหน้าที่
ดังนี้

(๑) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของ
รัฐวิสาหกิจตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาการแรงงานสัมพันธ์

(๒) หาทางปรองดองและระงับข้อขัดแย้งในรัฐวิสาหกิจนั้น

(๓) พิจารณาปรับปรุงระเบียบข้อบังคับในการทำงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อ
นายจ้าง ลูกจ้างและรัฐวิสาหกิจนั้น

(๔) ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาตามคำร้องทุกข์ของลูกจ้างหรือสหภาพแรงงาน
รวมถึงการร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับการลงโทษทางวินัย

(๕) ปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาปรับปรุงสภาพการจ้าง

๖. การยื่นข้อเรียกร้อง เจริญต่อรอง และระงับข้อพิพาทแรงงาน

กำหนดให้มีหลักการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กล่าว
คือ ให้ลูกจ้างนายจ้าง มีสิทธิยื่นข้อเรียกร้องเจริญต่อรอง และกำหนดหลักเกณฑ์การระงับ
ข้อพิพาทแรงงานที่เหมาะสมกับแรงงานภาครัฐวิสาหกิจโดยห้ามมิให้มีการนัดหยุดงานหรือ
ปิดงาน

๗. ระยะเวลาการดำรงตำแหน่งกรรมการ ประธานสหภาพแรงงาน

จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันก็คราวก็ได้ รวมทั้งการประชุมใหญ่ จะประชุมในวันใดก็ได้
ได้ไม่เฉพาะวันหยุดตามประเพณี หรือวันหยุดราชการเท่านั้น

๘. ระยะเวลาของการบังคับใช้ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง

ได้กำหนดระยะเวลาในการใช้บังคับข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างไม่เกิน ๓ ปี ถ้า
มิได้กำหนดระยะเวลาให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างมีผลใช้บังคับหนึ่งปีนับแต่วันที่
นายจ้างและลูกจ้างได้ตกลงกัน หรือนับแต่วันที่นายจ้างรับลูกจ้างเข้าทำงาน ในกรณีที่ระยะ
เวลาที่กำหนดตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างสิ้นสุดลง ถ้ามิได้มีการเจรจาตกลงกันใหม่
ให้ถือว่าข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างนั้นมีผลใช้บังคับต่อไปอีกคราวละหนึ่งปี

๙. การจัดตั้งสหภาพแรงงาน

ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหภาพแรงงานไว้จำนวน ๔ ข้อ และได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่มีสิทธิจัดตั้งสหภาพแรงงานไว้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ลูกจ้างซึ่งต้องมีฝ่ายบริหารเท่านั้น และกำหนดจำนวนสมาชิกไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของลูกจ้างที่มีสิทธิทั้งหมด แต่ให้รัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งมีสหภาพแรงงานได้เพียงแห่งเดียว

๑๐. การจัดตั้งสหพันธ์แรงงาน

กำหนดให้สหภาพแรงงานตั้งแต่สิบสหภาพแรงงานขึ้นไปไม่ว่าจะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถรวมตัวกันจัดตั้งเป็นสหพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในรัฐวิสาหกิจ

สหพันธ์แรงงานอาจเข้าเป็นสมาชิกสภาองค์การลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ได้

๑๑. บทกำหนดโทษ

ได้กำหนดโทษให้มีความเหมาะสมและมีขั้นตอนในการบังคับใช้ให้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้นายทะเบียนมีอำนาจเปรียบเทียบปรับผู้ที่กระทำความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือมีโทษปรับ หรือโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือมีโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทที่ ๓

ขั้นตอนการปฏิบัติงานอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่งานพิจารณาอุทธรณ์ กองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงานอุทธรณ์ของเจ้าหน้าที่งานพิจารณาอุทธรณ์ โดยหลักจะเป็น การรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายของกรณีและให้ความเห็นต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด กล่าวคือ พิจารณาข้อเท็จจริงตามประเด็นในหนังสืออุทธรณ์ว่าเป็นอย่างไรมีข้อกฎหมาย บัญญัติเรื่องดังกล่าวอย่างไร ขณะเดียวกันก็พิจารณาข้อเท็จจริงตามประเด็นการชี้แจง ข้ออุทธรณ์ว่าเป็นอย่างไร มีข้อกฎหมายอ้างอิงอย่างไร จากนั้นจึงประมวลข้อเท็จจริงตาม อุทธรณ์กับข้อเท็จจริงตามการชี้แจงประกอบข้อกฎหมายแล้วให้ความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลที่ สนับสนุนความเห็น นำเสนอให้ผู้มีอำนาจใช้ดุลยพินิจพิจารณาวินิจฉัยต่อไป ทั้งนี้ การปฏิบัติ งานดังกล่าวอาจมีขั้นตอนพอสังเขป ดังนี้

๑. ตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้น

เมื่อได้รับหนังสืออุทธรณ์ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยพิจารณา ดังนี้

(๑) พิจารณาคำสั่ง คำวินิจฉัย อันเป็นเหตุแห่งการอุทธรณ์ โดยพิจารณา สาระสำคัญ ดังนี้

- พิจารณาตัวบุคคลผู้ออกคำสั่งว่า ผู้ใดเป็นผู้กระทำการ และโดยอาศัย อำนาจตามกฎหมายใด เป็นอำนาจที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะกรณีไม่สามารถมอบ บุคคลอื่นต่อได้ หรือเป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจไว้เป็นการทั่วไป ซึ่งสามารถมอบอำนาจให้ บุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดกระทำการแทนได้

- พิจารณาการกระทำของผู้กระทำการว่ามีอำนาจสั่ง ออกคำสั่ง - คำ วินิจฉัยได้กระทำการโดยพิจารณาข้อเท็จจริงให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด โดย เกรงครัดหรือไม่ ใช้ดุลยพินิจในการรับฟังข้อเท็จจริงอื่นนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

- พิจารณาแบบของคำสั่ง ว่า กฎหมาย ได้กำหนดหรือไม่ว่าจะต้องสั่ง อย่างไม่เป็นแบบอย่าง เช่น ออกคำสั่งด้วยวาจา จะต้องสั่งอย่างไร ต่อใคร ที่ใด หรือกฎหมายกำหนด แบบไว้ว่าคำสั่งต้องทำเป็นหนังสือบังคับว่าอย่างน้อยจะต้องมีรายการ (๑) วัน เดือน ปี ที่คำสั่ง (๒) ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง (๓) ลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง.....

- พิจารณาการแจ้งคำสั่งว่ามีการแจ้งโดยชอบหรือไม่ เช่น หากเป็นคำสั่ง ด้วยวาจาได้แจ้งต่อใคร เมื่อใด หากเป็นคำสั่งเป็นหนังสือได้แจ้งให้ใคร ที่ใด เพื่อประโยชน์ ในการพิจารณาหนังสืออุทธรณ์

(๒) พิจารณานางหนังสืออุทธรณ์ โดยพิจารณาในสาระสำคัญ ดังนี้

- พิจารณานางอุทธรณ์เป็นการใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายใด ได้ปฏิบัติ ตามเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เช่น เงื่อนไขเรื่องเวลากำหนดว่าจะต้องยื่น อุทธรณ์ภายในเวลากี่วัน นับแต่เมื่อใด

- พิจารณาผู้ลงลายมือชื่อเป็นผู้อุทธรณ์ว่าเป็นผู้มีสิทธิอุทธรณ์หรือไม่ เช่น เป็นหนังสือผู้มีส่วนได้เสีย โดยตรงหรือเป็นผู้รับมอบอำนาจ หากเป็นผู้รับมอบอำนาจให้ พิจารณานางว่ามีหนังสือมอบอำนาจถูกต้องหรือไม่

- พิจารณาประเด็นการอุทธรณ์ว่า เกี่ยวข้องกับฐานความผิดหรือข้ออ้าง ในการออกคำสั่งของผู้มีอำนาจในประเด็นใด โดยอ้างข้อเท็จจริงใด ข้อกฎหมายใดหรือพยาน เอกสารใดประกอบนำเชื่อถือเพียงใด กรณีเป็นบริษัท ห้างร้าน นิติบุคคล มีหนังสือแสดงการ จดทะเบียน ห้างร้าน นิติบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ใครเป็นผู้จัดการ ใครเป็นผู้มีอำนาจทำการ แทนนิติบุคคลนั้น ๆ

- พิจารณาคำขอของผู้อุทธรณ์ ว่า ผู้อุทธรณ์ขอให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัย (รัฐมนตรี หรือ ปลัด) ดำเนินการอย่างไร ซึ่งโดยทั่วไปผู้อุทธรณ์มักจะยอมรับว่าได้กระทำผิด ตามข้อกล่าวหาในคำสั่งจริง แต่จะอ้างว่า คำสั่งรุนแรงเกินไปทำให้ผู้เกี่ยวข้องเดือดร้อน คนหางานเดือดร้อน จึงขอให้เพิกถอนคำสั่ง หรือลดโทษตามคำสั่ง นั้น ๆ

- พิจารณาความรับผิดชอบของผู้อุทธรณ์ ว่า ได้ดำเนินการเพื่อบรรเทา ผลร้ายที่เกิดจากการกระทำอันเป็นเหตุแห่งการออกคำสั่งแล้วเพียงใด เช่น กรณีบริษัท จัดหางานที่เรียกเก็บเงินค่าจัดหางานเกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด นายทะเบียนจัดหางานจึง สั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางานของบริษัทฯ บริษัทจึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีเพื่อขอลดโทษ เช่นนี้ ก็จะต้องพิจารณาว่าบริษัทฯ ได้คืนเงินคนหางานไปแล้ว หรือไม่เพียงไรอันเป็นการแสดงว่า บริษัทฯ ได้บรรเทาผลแห่งการกระทำผิดเป็นเหตุอันควรพิจารณาบรรเทาโทษที่ลงแก่บริษัทได้

๒. หาข้อเท็จจริงเพิ่ม

เมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแล้ว ให้ทำหนังสือนำเรียนปลัดกระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อโปรดลงนามหรือทำหนังสือประทับตราแจ้งให้หน่วยงานเจ้า ของเรื่องเดิมอันเป็นเหตุของการอุทธรณ์ ชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประเด็นข้ออุทธรณ์ พร้อม ทั้งส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เพื่อประกอบ การพิจารณาของรัฐมนตรีฯ หรือปลัดกระทรวงฯ โดยไม่ชักช้า

๓. ประมวลข้อเท็จจริง

เมื่อได้รับคำชี้แจงข้ออุทธรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเอกสารที่เกี่ยวข้องประมวลประกอบข้ออุทธรณ์ โดยพิจารณาสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ข้อชี้แจงอุทธรณ์ของหน่วยงานเจ้าของคำสั่งอันเป็นมูลเหตุของการอุทธรณ์สามารถอธิบายโต้แย้ง หักล้างข้ออุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์ได้เพียงใดมีพยานบุคคล พยานเอกสารอ้างอิง สมเหตุสมผลดังที่กล่าวอ้างเพียงใดหรือไม่

(๒) หากข้อเท็จจริง พยานบุคคล พยานเอกสารของผู้อุทธรณ์ หรือผู้ชี้แจงอุทธรณ์ หรือทั้งสองฝ่ายยังไม่สามารถสรุปข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติได้ให้มีหนังสือแจ้งให้บุคคลดังกล่าวชี้แจง พร้อมส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม

(๓) สรุปข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายและตั้งประเด็นการพิจารณาเพื่อเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาอุทธรณ์ พิจารณาต่อไป

๔. กลั่นกรองพิจารณาอุทธรณ์

จัดประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาอุทธรณ์ เพื่อนำอุทธรณ์และคำชี้แจงอุทธรณ์ พิจารณาประกอบข้อเท็จจริงทั้งหมดตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องหารือและขอความเห็นที่ประชุม

๕. ร่างคำวินิจฉัย

โดยสรุปข้ออุทธรณ์และข้อชี้แจงอุทธรณ์ประกอบหลักกฎหมาย พร้อมทั้งความเห็นและเหตุผล พยานหลักฐานอ้างอิง ความเห็นของคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาอุทธรณ์ แต่ละประเด็น จากนั้น จึงสรุปโดยรวมว่าอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์มีเหตุเพียงพอที่ผู้มีอำนาจจะวินิจฉัยสั่งการตามที่ผู้อุทธรณ์ขอมาในอุทธรณ์ได้เพียงใดหรือไม่ พร้อมทั้งร่างคำวินิจฉัย โดยลำดับความข้างต้นประกอบข้อกฎหมายที่ให้อำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์เสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้วแต่กรณีพิจารณา

๖. แจ้งคำวินิจฉัย

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ หรือปลัดกระทรวงฯ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อุทธรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและถือปฏิบัติ

สำหรับการแจ้งเป็นหนังสืออาจมีหลายวิธี ดังนี้

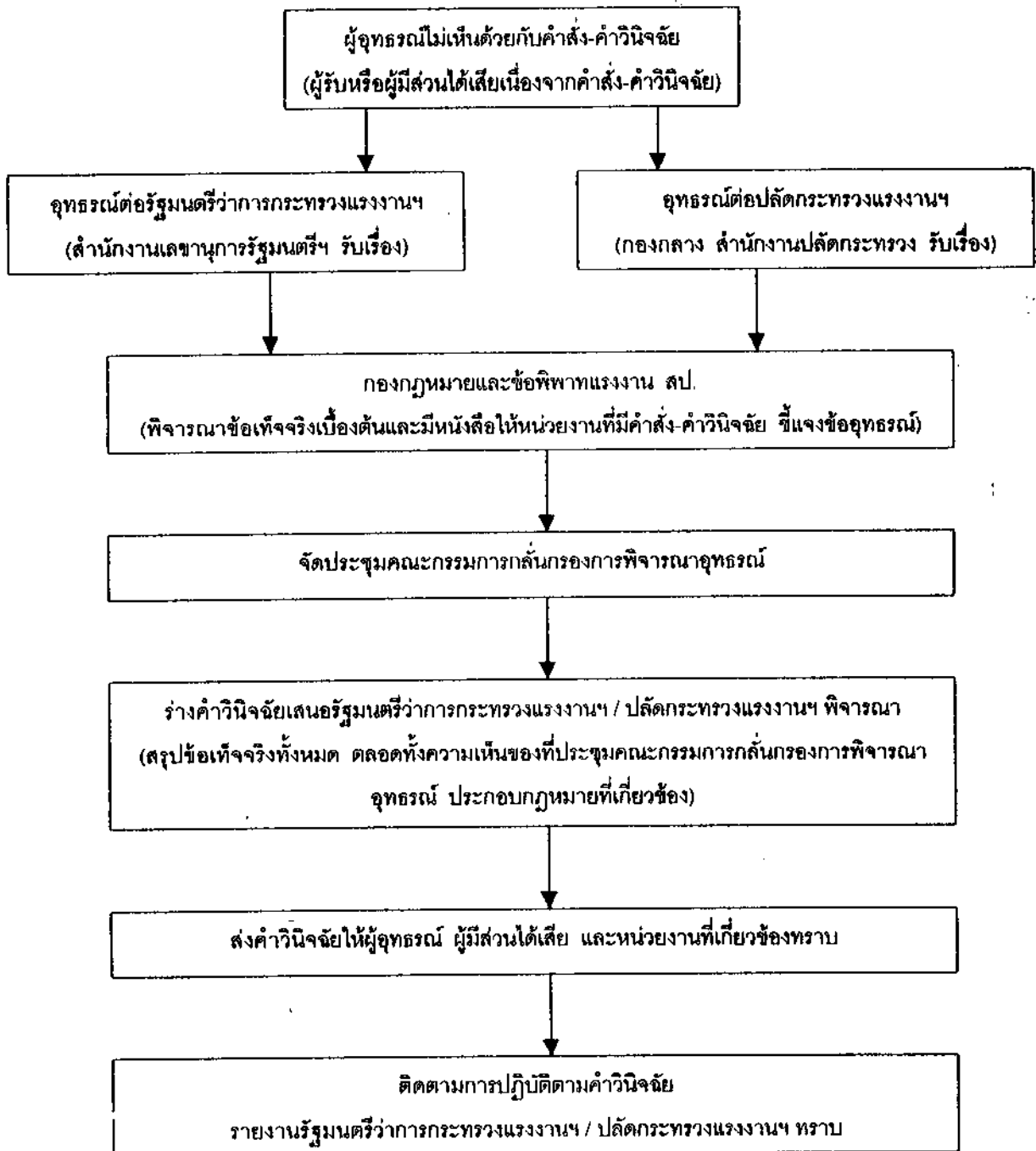
(๑) การส่งแก่ผู้รับแจ้ง โดยส่งหนังสือให้ผู้รับแจ้งโดยตรงไม่ว่าจะอยู่ต่อหน้า
ขณะมาติดต่องานหรือไปพบที่ใดก็ตาม ซึ่งย่อมมีผลตั้งแต่ส่งหนังสือให้ แม้ผู้นั้นจะได้เปิดอ่าน
ภายหลังก็ตาม

(๒) การส่งไปยังที่อยู่ของผู้รับแจ้งหรือสถานที่ตามที่กำหนดเป็นที่รับแจ้ง
ข่าวสารของผู้นั้น โดยการส่งไปยังที่เป็นอันถือว่าได้รับแจ้งแล้วแม้ว่าโดยข้อเท็จจริงขณะนั้นผู้
นั้นอาจอยู่นอกสถานที่ก็ตาม

๗. ติดตามผล

ให้ติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ
หรือปลัดกระทรวงฯ แล้วแต่กรณีทราบ

**ขั้นตอนการปฏิบัติงานพิจารณาอุทธรณ์ ฝ่ายพิจารณาอุทธรณ์และคดี
กองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน สป.รส.**

หมายเหตุ การดำเนินการให้พิจารณาเรื่องเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์และเรื่องเวลาในการวินิจฉัยอุทธรณ์ซึ่งกำหนดได้ตามกฎหมายนั้น ๆ ด้วย

ตารางแสดงอุทธรณ์ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้อิทธิพล	เหตุแห่งการอุทธรณ์	อายุความอุทธรณ์	ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม
๑	พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. ๒๕๐๗	<p>เหตุแห่งการอุทธรณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ตั้งหอพัก (มาตรา ๑๓) - นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งหอพัก (มาตรา ๑๓) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก (มาตรา ๒๓) - นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการหอพัก (มาตรา ๒๓) 	" วัน	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	"
๒	พระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓	<ul style="list-style-type: none"> - อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มีคำสั่งไม่ออกไปอนุญาตให้ดำเนินการเพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (มาตรา ๘) - อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์มีคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ดำเนินการ เพื่อให้มีการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (มาตรา ๘) 	๓๐ วัน	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	กรมประชาสงเคราะห์

ตารางแสดงอุทธรณ์ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้สิทธิอุทธรณ์	เหตุแห่งการอุทธรณ์	อายุความอุทธรณ์	ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม
๓	พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๔๓๙	<p>เหตุแห่งการอุทธรณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ไม่อนุญาตให้ตั้งสถานแรกรับ (มาตรา ๒๗) - อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ไม่อนุญาตให้ตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (มาตรา ๒๗) - อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์สั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานแรกรับ (มาตรา ๓๐) - อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์สั่งเพิกถอนใบอนุญาตตั้งสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (มาตรา ๓๐) 	"	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	"
๔	พระราชบัญญัติการฃาปนกิจสงเคราะห์ พ.ศ. ๒๔๑๗	<ul style="list-style-type: none"> - นายทะเบียน หรือนายทะเบียนประจำท้องที่แล้วแต่กรณีไม่รับจดทะเบียนสมาคมการฃาปนกิจสงเคราะห์ (มาตรา ๑๒) - นายทะเบียน หรือนายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณีไม่รับจดทะเบียนข้อมังดับ หรือไม่รับจดทะเบียนแก้ไขข้อมังดับสมาคมการฃาปนกิจสงเคราะห์ (มาตรา ๑๒) - นายทะเบียนกลาง หรือนายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณีมีคำสั่งเพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่ของสมาคมการฃาปนกิจสงเคราะห์ (มาตรา ๓๙) - นายทะเบียน หรือนายทะเบียนประจำท้องที่ แล้วแต่กรณีมีคำสั่งให้เลิกสมาคมการฃาปนกิจสงเคราะห์ (มาตรา ๔๖) 	๑๕ วัน	ปลัดกระทรวง (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	กรมประชาสงเคราะห์

ตารางแสดงคุณธรรมตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้สิทธิคุณธรรม	เหตุแห่งการอุทธรณ์	อายุความอุทธรณ์ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม	
๕	พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ (หมวด ๓ ทวิ วรรคสาม ทศสองฝีมือ)	เหตุแห่งการอุทธรณ์ - อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานไม่ออกใบอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือแรงงาน (มาตรา ๔๗ อัญญา) - อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงานสั่งพักใช้ใบอนุญาตดำเนินการทดสอบฝีมือแรงงาน (มาตรา ๔๗ อัญญา)	๓๐ วัน "	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด) " "	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน " "
๖	พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗	- นายทะเบียนไม่ออกใบอนุญาตจัดหางาน (มาตรา ๑๔) - นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตจัดหางาน (มาตรา ๑๔) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้ย้ายสำนักงานจัดหางาน (มาตรา ๑๔) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานชั่วคราว (มาตรา ๑๔) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้เปลี่ยนผู้จัดการ (มาตรา ๑๔) - นายทะเบียนสั่งพักใช้ใบอนุญาตจัดหางาน (มาตรา ๗๒) - นายทะเบียนสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจัดหางาน (มาตรา ๗๒)	๓๐ วัน " " " " " " " "	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด) " " " " " " "	กรมการจัดหางาน " " " " " " " "

ตารางแสดงอุทธรณ์ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้สิทธิอุทธรณ์	เหตุแห่งการอุทธรณ์	อายุความอุทธรณ์	ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม
๗	พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑	<ul style="list-style-type: none"> - นายทะเบียนไม่ออกไปอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงาน (มาตรา ๑๗) - นายทะเบียนไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงาน (มาตรา ๑๗) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานอื่น (มาตรา ๑๗) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเปลี่ยนท้องที่ทำงาน (มาตรา ๑๗) - นายทะเบียนไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเปลี่ยนสถานที่ในการทำงาน (มาตรา ๑๗) 	๓๐ วัน	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	กรมการจัดหางาน
๘	พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๖ ประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๔ และพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๔	<ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์ซึ่งขาดข้อพิพาทแรงงานที่ตกลงกันไม่ได้ในกิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (มาตรา ๒๓) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสมาคมนายจ้าง (มาตรา ๕๔) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสมาคมนายจ้างพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๗๔) - นายทะเบียนมีคำสั่งเลิกสมาคมนายจ้าง (มาตรา ๘๓) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหภาพแรงงาน (มาตรา ๙๑) 	๗ วัน	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
			๓๐ วัน	รัฐมนตรี (ไม่เป็นที่สุด)	"
			๑๕ วัน	"	"
			๓๐ วัน	"	"
			"	"	"

ตารางแสดงคุณธรรมตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้สิทธิคุณธรรม	เหตุแห่งการคุณธรรม	อายุความคุณธรรม	ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยคุณธรรม	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม
		<p>เหตุแห่งการคุณธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหภาพแรงงาน (มาตรา ๙๔) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสหภาพแรงงานพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๐๗) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพแรงงาน (มาตรา ๑๑๑) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหพันธ์นายจ้าง (มาตรา ๑๑๘) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสหพันธ์นายจ้างพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๑๘) - นายทะเบียนมีคำสั่งเลิกสหพันธ์นายจ้าง (มาตรา ๑๑๘) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๑๑๘) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๑๑๘) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสหพันธ์แรงงานพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๑๘) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๑๑๘) 	<p>๓๐ วัน</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๓๐ วัน</p> <p>"</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๓๐ วัน</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๓๐ วัน</p>	<p>รัฐมนตรี (ไม่เป็นที่สุด)</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p>	<p>กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p>

ตารางแสดงอุทธรณ์ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้สิทธิอุทธรณ์	เหตุแห่งการอุทธรณ์	อายุความอุทธรณ์	ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม
-		<ul style="list-style-type: none"> - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสภาองค์การนายจ้าง (มาตรา ๑๑๙) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสภาองค์การนายจ้างพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๑๙) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสภาองค์การนายจ้าง (มาตรา ๑๑๙) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนสภาองค์การลูกจ้าง (มาตรา ๑๑๙) - นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสภาองค์การลูกจ้าง (มาตรา ๑๑๙) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้กรรมการสภาองค์การลูกจ้างพ้นจากตำแหน่ง (มาตรา ๑๑๙) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสภาองค์การลูกจ้าง (มาตรา ๑๑๙) 	<p>๓๐ วัน</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๓๐ วัน</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>๑๕ วัน</p> <p>๓๐ วัน</p>	<p>รัฐมนตรี</p> <p>(ไม่เป็นที่สุด)</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p>	<p>กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p> <p>"</p>

ตารางแสดงอุทธรณ์ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

ลำดับ	กฎหมายที่ให้สิทธิอุทธรณ์	เหตุแห่งการอุทธรณ์	อายุความอุทธรณ์	ผู้มีอำนาจสั่งวินิจฉัยอุทธรณ์	หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิม
๙	พระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓	<p>เหตุแห่งการอุทธรณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนสหภาพหรือสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๔๗) - นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๗๑) - นายทะเบียนสั่งให้กรรมการหรือคณะกรรมการสหภาพแรงงานออกจากตำแหน่ง (มาตรา ๖๔) - นายทะเบียนสั่งให้กรรมการหรือคณะกรรมการสหพันธ์แรงงานออกจากตำแหน่ง (มาตรา ๗๑) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหภาพหรือสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๖๗) - นายทะเบียนมีคำสั่งให้เลิกสหพันธ์แรงงาน (มาตรา ๗๑) 	๓๐ วัน	รัฐมนตรี (คำวินิจฉัยเป็นที่สุด)	กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

บทที่ ๔

ปัญหา - อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการปฏิบัติงานด้านการพิจารณาอุทธรณ์ และคดีเท่าที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ดังนี้

(๑) ด้านบุคลากรไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ ประสานกองการเจ้าหน้าที่ ดำเนินการรับโอนข้าราชการหรือแจ้งสำนักงาน กพ. ดำเนินการเพื่อให้มีการบรรจุข้าราชการตามกรอบอัตรากำลังต่อไป

(๒) ความไม่พร้อมของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้ เนื่องจากขาดความชำนาญในการปฏิบัติงานทำให้งานค่อนข้างล่าช้า

ข้อเสนอแนะ จัดให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามสายงานที่ปฏิบัติตลอดจนมีการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน

(๓) การได้รับข้อเท็จจริงในการพิจารณาอุทธรณ์ที่ไม่ชัดเจน เช่น การออกคำสั่งบางกรณีไม่ปรากฏหลักฐานอันเป็นมูลความผิดอันชัดเจน สร้างปัญหาให้ผู้ชี้แจงข้ออุทธรณ์ เนื่องจากกองที่ทำคำสั่งกับกองที่ต้องชี้แจงเป็นคนละกองกัน บางครั้งเกิดการให้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน จึงทำให้ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์เกิดความล่าช้า

ข้อเสนอแนะ เชิญเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่อง ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในกอง ซึ่งทำคำสั่งอันเป็นเหตุให้เกิดสิทธิอุทธรณ์ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองพิจารณาอุทธรณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ชี้แจงในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

(๔) ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์มีความยุ่งยากซับซ้อนต้องใช้เวลาในการพิจารณา

ข้อเสนอแนะ ควรมีการประสานเป็นการภายในเป็นการล่วงหน้า กรณีมีหนังสือให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเดิมอันเป็นเหตุของการอุทธรณ์ชี้แจงข้อเท็จจริง เพื่อหน่วยงานนั้น ๆ จะได้เตรียมข้อชี้แจงได้ครบถ้วนทันเวลา

ทั้งนี้ ผู้ปฏิบัติงานพิจารณาอุทธรณ์ฟังตระหนักถึง บทบาทหน้าที่ของ
ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอว่าผู้ปฏิบัติงานไม่ใช่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดข้ออุทธรณ์ ฟังตระหนักเสมอ
ว่ามีหน้าที่เพียงตรวจสอบรวบรวมข้อเท็จจริงประกอบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการ
การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม หรือปลัด
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมแล้วแต่กรณีเท่านั้น